

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ศศิวิมล สุวรรณวงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-671-441-4

**THE OPINIONS OF THE OFFICERS OF THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION
COMMISSION ON PERFORMANCE BASED BUDGETING SYSTEM**

SASIWIMOL SUWANAWONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Business Administration

Department of Business Administration

Graduate School DhurakijPundit University

2006

ISBN 974-671-441-4

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณา การให้กำลังใจ และความเอาใจใส่อย่างยิ่งจาก ดร.ชำนาญ ปิยวนิชพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรสา โกศลานันทกุล อาจารย์ที่ ปรึกษาร่วม ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างมากตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการด้วยดีตลอดมา ซึ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจในความกรุณาของท่านทั้งสอง และจะขอนำคำแนะนำไปใช้ในการทำงานเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และประสบผลสำเร็จในการทำงาน ดังเจตนารมณ์ของท่านอาจารย์ที่ได้เน้นย้ำวิธีการนำไปใช้ให้ประโยชน์

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิลา พงศ์ยี่หล้า ผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และ รศ.วิรัช สงวนวงษ์วาน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขเพื่อทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายบุญช่วย อุปรี ผู้เป็นบิดา นางบังอร อุปรี ผู้เป็นมารดา ที่คอยให้กำลังใจ และเข้าใจในภารกิจในระหว่างทำการวิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ วิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ความสำเร็จของคุณงามความดีที่เป็นประโยชน์ อันเกิดจากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสาทวิชาความรู้ อันเป็นสิ่งที่มีความทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ และความมั่นใจในการดำเนินชีวิตมากขึ้น ส่วนความผิดพลาด และข้อบกพร่องใด ๆ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

ศศิวิมล สุวรรณวงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฉ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ.....	13
2.3 บทบาทและความสำคัญของงบประมาณ.....	14
2.4 ลักษณะที่ดีของงบประมาณ.....	18
2.5 ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำหนดงบประมาณ.....	23
2.6 นโยบายของงบประมาณ.....	25
2.7 ประเภทของงบประมาณ.....	28
2.8 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	33
2.9 การดำเนินงานระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	34
2.10 การวัดผลการดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	36
2.11 องค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	40
2.12 กระบวนการงบประมาณ.....	44
2.13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	53
3.1 กรอบแนวความคิด.....	53
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	59
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน.....	65
4.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	82
5. สรุปผลการวิจัย.....	114
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	116
5.2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	117
5.3 อภิปรายผลการวิจัย.....	120
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	122
บรรณานุกรม.....	123
ภาคผนวก.....	128
แบบสอบถาม.....	129
ประวัติผู้เขียน.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	54
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามเพศ.....	59
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ.....	60
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	61
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน.....	62
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่รับผิดชอบ.....	63
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	64
4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	67
4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานในด้านการจัดทำงบประมาณ.....	69
4.10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานในด้านการอนุมัติงบประมาณ.....	71
4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานในด้านการบริหารงบประมาณ.....	74
4.12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงานในด้านการติดตามและประเมินผล.....	76
4.13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม.....	78

สารบัญญัตราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน.....	79
4.15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่.....	80
4.16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเทคโนโลยี.....	81
4.17 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ ลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ.....	83
4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ ลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	84
4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา	85
4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มี ต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.21 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ งบประมาณในระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	87
4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ ลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	88
4.23 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ งบประมาณในระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสาขางานที่ปฏิบัติ.....	89
4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ ลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสาขางานที่ปฏิบัติ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	90
4.25 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ งบประมาณในระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์.....	91
4.26 การเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	92
4.27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ.....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.28 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ.....	94
4.29 การเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	95
4.30 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	97
4.31 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	98
4.32 การเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	99
4.33 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ.....	101
4.34 การเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.35 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	105
4.36 การเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการ งบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	106
4.37 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงาน ภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ.....	108
4.38 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงาน ภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	109
4.39 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe').....	110
4.40 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงาน ภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน.....	111
4.41 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงาน ภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ.....	112

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.42 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงาน ภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน.....	113

DPU

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	34
2.2 กระบวนการงบประมาณกับมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles.....	41

DPU

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
ชื่อผู้เขียน	ศศิวิมล สุวรรณวงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ชำนาญ ปิยวนิชพงษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจ (การจัดการ)
ปีการศึกษา	2548

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณ กระบวนการงบประมาณ และปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ประชากรที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนกลางที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานคลังและสินทรัพย์ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยตรวจสอบภายใน จำนวน 317 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไปทำการประมวลผลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ย เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ้ (Sheffe' test)

ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านลักษณะของงบประมาณและด้านกระบวนการงบประมาณมีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมาก และผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เจ้าหน้าที่ที่มีลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน และมีความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน

Thesis Title : The Opinions of the Officers of the Office of the Basic Education
Commission on Performance Based Budgeting System

Author : Sasiwimol Suwannawong

Thesis Advisor : Dr. Chamnan Piyavanichpong

Co-Thesis Advisor : Assistant Professor Dr. Orasa Kosalananthakun

Department : Business Administration (Management)

Academic Year : 2005

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to study the opinions of the officers of the Office of the Basic Education Commission on type of the budget, process of the budget and problems of the operation under the performance effectiveness budget system.

The population consisted of 317 central officers who work related to the performance effectiveness budget system from the 3 divisions of the Office of the Basic Education Commission comprised the Assets and Finance Bureau, the Policy and Basic Education Planning Bureau and the Internal Audit Unit. Resulting from using random sampling classification and 80 percent criteria, the samples were 254 persons. In this research questionnaire was used as a tool of data collection. The completed questionnaire filled by the samples was analytical for statistical analysis by using SPSS program. Statistical methods were percentage, mean, standard deviation and mean-test of one way ANOVA by which Sheffe's test was used for pair test, if found difference.

The research findings were (1) overall, the opinion of the samples on performance effectiveness budget system were very high level in particular on type of the budget and the process of the budget; (2) Hypothesis testing found different opinion on performance effectiveness budget system based on different age, education, organization, line of work and work experiences; (3) the opinion on problems of the operation under the performance effectiveness budget system was not different

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรงตั้งแต่ปี พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ส่งผลกระทบต่อการบริหารหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน และการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน หน่วยงานภาครัฐทุกแห่งรวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐทุกคนจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สนองตอบต่อปัญหาและการเปลี่ยนแปลงเพื่อแก้ปัญหาของชาติอย่างจริงจัง เนื่องจากทรัพยากรและงบประมาณของประเทศมีจำนวนจำกัด หน่วยงานภาครัฐจะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดการบริหารและการปฏิบัติอย่างขนานใหญ่ เพื่อพลิกฟื้นปัญหาให้เป็น โอกาสที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและคุณค่างานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม อีกทั้งประชาชนต้องการความมั่นใจและความมั่นคงในการดำรงชีวิต โดยหวังที่จะเห็นหน่วยงานภาครัฐและเจ้าหน้าที่ภาครัฐปรับเปลี่ยนบทบาท และวิธีการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ ความซื่อสัตย์ และให้มีมาตรฐานการทำงานเพื่อบริการประชาชนอย่างแท้จริง

จากการประชุมเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบแผนปฏิรูปบริหารภาครัฐไปสู่รูปแบบ “การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่” (New Public Management) ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก เน้นการทำงานโดยยึดผลลัพธ์เป็นหลัก มีการวัดผลลัพธ์และค่าใช้จ่ายอย่างเป็นรูปธรรม ให้มีความรับผิดชอบต่อผู้ทำงานแทนการควบคุมปัจจัยนำเข้าอย่างละเอียด ซึ่งจะเปลี่ยนภาครัฐไปสู่การมีผลลัพธ์ คือ การทำงานเพื่อประชาชน วัดผลอย่างเป็นรูปธรรม มีความโปร่งใสในการตัดสินใจ วิธีการทำงานมีความรวดเร็วและคล่องตัวเพื่อสนองความต้องการของประชาชน เป็นระบบที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยกำหนดแนวทางปฏิรูปครอบคลุม 5 ด้าน คือแผนการปรับเปลี่ยนบทบาท ภารกิจ และวิธีการบริหารงานของภาครัฐ แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณการเงิน และการพัสดุ แผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย และแผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม (ชัยสิทธิ์ เจริญมี ประเสริฐ, 2544 : 3)

สำหรับในส่วนที่ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกลไกและวิธีการบริหารงบประมาณ นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปดังกล่าว เนื่องจากงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาการจัดสรรงบประมาณ มิได้อยู่ที่จำนวนงบประมาณหรือความเพียงพอของงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ยังขึ้นอยู่กับระบบและวิธีการงบประมาณ อันได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณอีกด้วย ดังนั้น ในการปรับปรุงระบบงบประมาณจึงได้มุ่งแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของระบบงบประมาณเดิม ที่มุ่งให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่ใช้ไป มาเป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting System: PBB) ที่มีกระบวนการจัดทำงบประมาณที่ครบวงจร ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของงานอย่างเป็นรูปธรรม มีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน มีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงานที่สามารถวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานได้ การจัดสรรงบประมาณเพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญสูงสุดในกระบวนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและมุ่งเน้นความรับผิดชอบของผู้บริหารแทนการควบคุมรายละเอียดการใช้จ่าย (สุพจน์ สรรพกิจรัตน์, 2545 : 2) เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และความเป็นธรรม

การเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณในอดีตจากแบบรายการมาเป็นแบบแผนงานในปี พ.ศ. 2525 พบว่า ขั้นตอนที่กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณพร้อมกันทั่วประเทศ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแนวคิดของบุคคล การพัฒนาระบบการเงินการคลัง รวมทั้งระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณไปพร้อมกันได้

กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน (Budget Process) หรือวิธีการงบประมาณ (Budget Procedure) หมายถึง กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนเกี่ยวกับการกำหนดแผนความต้องการในเรื่อง บุคลากร วัสดุ และเงินที่จะใช้ในการดำเนินงาน และกำหนดเป็นงบประมาณประจำปีเสนอรัฐสภาพิจารณาอนุมัติและตราเป็นพระราชบัญญัติ ประกาศเป็นกฎหมายใช้เป็นกรอบในการบริหารและควบคุมงบประมาณประจำปี ประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่สำคัญ (สำนักงบประมาณ, 2530 : 19-26) คือ การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation) การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption) การบริหารงบประมาณ (Budget Execution) และการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ (On-Going Evaluate & Monitoring)

การจัดทำงบประมาณ เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณ ซึ่งฝ่ายบริหารคือรัฐบาล มีหน้าที่ในการเสนองบประมาณประจำปีต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในทางปฏิบัติผู้มีบทบาทในการจัดทำงบประมาณโดยตรง ได้แก่ ส่วนราชการผู้ใช้งบประมาณและสำนัก

งบประมาณ โดยสำนักงบประมาณมีหน้าที่ในการวิเคราะห์คำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจและจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา การอนุมัติตั้งงบประมาณ เป็นการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารงบประมาณซึ่งฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอต่อ ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา โดยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณจะผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน 3 วาระ แล้วจึงเสนอวุฒิสภาพิจารณา ก่อนนำทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป การบริหารงบประมาณ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้วส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและวิธีการที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2525 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงบประมาณจังหวัด พ.ศ. 2524 รวมทั้งระเบียบปฏิบัติภายในแต่ละส่วนราชการ และการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นการควบคุมการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน งาน / โครงการ ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เอกสารงบประมาณประจำปี กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายแผ่นดิน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรที่มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัด 10 สำนัก ได้แก่ สำนักอำนวยการ (สอ.) สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนผ.) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.) สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (สตผ.) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ (สพร.) สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ (สคส.) สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (สทร.) สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.) และสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) หน่วยงานที่ตั้งขึ้นภายในคือ หน่วยตรวจสอบภายใน (ตสน.) และกลุ่มงานพัฒนาระบบบริหารราชการ (กพร.) หน่วยงานภูมิภาค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขต (สพท. ตามด้วยชื่อจังหวัดและ/หรือลำดับหมายเลข) ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในการนำระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงานมาปรับใช้ในการบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คาดหมายได้ว่าระยะแรกย่อมเกิดปัญหาและความสับสนในทาง

ปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากประกอบด้วยหลายขั้นตอน และต้องนำความรู้ด้านเทคนิคและวิชาการหลายสาขา เช่น เศรษฐศาสตร์ การบริหาร การวางแผน การประเมินผลโครงการ และการบัญชีต้นทุนมาบูรณาการกัน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการงบประมาณจะต้องมีความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงแนวคิด และมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นผู้ที่ทราบปัญหา อุปสรรค และเข้าใจถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลสำเร็จต่อการนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

จากเหตุผลข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมุ่งศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานว่าอยู่ในระดับใด และศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานว่ามีปัญหามากน้อยเพียงใด รวมทั้งต้องการที่จะเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปฏิบัติด้านการจัดการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ถูกต้อง รวมทั้งได้ทราบปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข อันจะนำไปสู่ข้อสรุปของรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน
3. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ 8 ลงมา ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 3 หน่วยงาน คือ สำนักการคลังและสินทรัพย์ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยตรวจสอบภายใน
2. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่จะทำการวิจัย ดังนี้
 1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่
 - อายุ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 30 ปี, 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี
 - ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี
 - หน่วยงานที่สังกัด แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ และหน่วยตรวจสอบภายใน
 - สายงานที่ปฏิบัติ แบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ การเงิน, การบัญชี, การพัสดุ, งบประมาณ, นโยบายและแผน และตรวจสอบภายใน
 - ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 3 ปี, 3-5 ปี และมากกว่า 5 ปี

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของงบประมาณ ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

2.2 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่

- การจัดทำงบประมาณ
- การอนุมัติงบประมาณ
- การบริหารงบประมาณ
- การติดตามและประเมินผล

2.3 ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

1.5 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกในช่วงการตอบแบบสอบถามของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบในการระบุพันธกิจขององค์กร เป้าหมายและวัตถุประสงค์ และมีการประเมินผลสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้ให้ได้ผลผลิต ผลผลิตและผลลัพธ์เข้ากับเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์ ตามกระบวนการหรือวิธีการงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอนคือการจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล

การจัดทำงบประมาณ หมายถึง ขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณ ซึ่งฝ่ายบริหารคือ รัฐบาล มีหน้าที่ในการเสนองบประมาณประจำปีต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในทางปฏิบัติผู้มีบทบาทในการจัดทำงบประมาณโดยตรง ได้แก่ ส่วนราชการผู้ใช้งบประมาณและสำนักงานงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณมีหน้าที่ในการวิเคราะห์ค่าขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจและจัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา

การอนุมัติงบประมาณ หมายถึง การพิจารณาอนุมัติข้อเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารงบประมาณซึ่งฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอต่อ ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา โดยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณจะผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน 3 วาระ แล้วจึงเสนอวุฒิสภาพิจารณา ก่อนนำทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

การบริหารงบประมาณ หมายถึง เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้วส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบและวิธีการที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2525 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงบประมาณจังหวัด พ.ศ. 2524 รวมทั้งระเบียบปฏิบัติภายในแต่ละส่วนราชการ

การติดตามและประเมินผล หมายถึง การควบคุมการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนงาน งาน / โครงการ ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เอกสารงบประมาณประจำปี กฎหมายระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายแผ่นดิน

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในส่วนกลางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด 10 สำนักต่าง ๆ ได้แก่ สำนักอำนวยการ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา และสำนักทดสอบทางการศึกษา

อายุ หมายถึง ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงชีวิตอยู่ นับเวลา เป็นปี ตั้งแต่เกิดจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2548 โดยแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 30 ปี, 30-40 ปี และมากกว่า 40 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบสากล ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาตรี

สายงานที่ปฏิบัติ หมายถึง งานด้านต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปฏิบัติ โดยแยกเป็น การเงิน การบัญชี การพัสดุ งบประมาณ และนโยบายและแผน

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปฏิบัติงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี และมากกว่า 5 ปี

ลักษณะของงบประมาณ หมายถึง ลักษณะของงบประมาณที่จะเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐบาลได้ต้องมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ จะต้องเป็นศูนย์รวมเงินแผ่นดินหรือมีความครบถ้วน จะต้องถือหลักพัฒนา จะต้องถือหลักประหยัด จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม จะต้องมีความชัดเจน จะต้องมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ จะต้องมีพื้นฐานอยู่บนความสุจริต และจะต้องมีความยืดหยุ่น

ปัญหา หมายถึง ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลาง และหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อันเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การจัดทำงบประมาณในระบบแบบมุ่งเน้นผลงาน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ได้ข้อมูลที่จะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติด้านการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่ถูกต้อง รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข อันจะนำไปสู่ข้อสรุปของรูปแบบวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ
- 2.3 บทบาทและความสำคัญของงบประมาณ
- 2.4 ลักษณะที่ดีของงบประมาณ
- 2.5 ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำหนดงบประมาณ
- 2.6 นโยบายของงบประมาณ
- 2.7 ประเภทของงบประมาณ
- 2.8 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 2.9 การดำเนินงานระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 2.10 การวัดผลการดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 2.11 องค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 2.12 กระบวนการงบประมาณ
- 2.13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

จากการตรวจสอบเอกสารปรากฏว่า ได้มีผู้ให้ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นเอาไว้หลายท่านดังนี้ คือ

Kolasa (1969 : 386) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นการแสดงออกของแต่ละบุคคลในอันที่จะแสดงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผลสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ หรือเป็นการแสดงออกถึงการลงความเห็นของบุคคลหนึ่งในข้อเท็จจริง

Kolesnik (1970 : 296) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นการแปลความหมายหรือการลงความเห็นที่เกิดจากข้อคิดเท็จจริง ซึ่งแต่ละบุคคลคิดว่าถูกต้อง แต่คนอื่น ๆ อาจไม่เห็นด้วยก็ได้

Good (1973 : 339) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นความเชื่อ การลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

Wanlmen (1973 : 34) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นภาวะของจิตใจที่ผ่านประสบการณ์แล้วเกิดการเรียนรู้ และผลักดันให้เกิดความคิด ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

Best (1976 : 169) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” คือ การแสดงออกทางด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละบุคคลโดยการพูด

Webster (1976 : 301) ได้สรุปไว้ว่า ความคิดเห็นคือความเชื่อที่ไม่ตั้งอยู่บนความแน่นอน หรือความรู้อันแท้จริง แต่จะตั้งอยู่ที่จิตใจ ความเห็น และการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่ว่าจะตรงตามที่คิดไว้

ทวี เสรรมัญญ (2520 : 7) กล่าวว่า “ ความคิดเห็น ” เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถานการณ์ เป็นต้น ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปได้ในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อสิ่งนั้นก็

ขวัญใจ สมรรถบุตร (2524 : 8) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและ

กลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการสังเคราะห์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปี จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ

ณพชัย มหาพิราภรณ์ (2542 : 11) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” คือ ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งอาจแสดงออกมาด้วยการพูด การปฏิบัติ หรือ การเขียน การแสดงออกของความคิดเห็นจะเกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม การศึกษา ประสบการณ์ สภาพแวดล้อม และพฤติกรรม ระหว่างบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณา และประเมินค่าก่อน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งความคิดเห็นนี้อาจเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ได้

เกียรติพงษ์ ขาวสำอางค์ (2542: 54) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นการแสดงความรู้สึกของบุคคลแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มคน หรือสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ ด้วยการพูดหรือการเขียน ซึ่งแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ความคิดเห็นจึงไม่ถาวร และมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย

จากแนวความคิดทางทฤษฎีดังกล่าว พอสรุปได้ว่า “ความคิดเห็น” เป็นการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคน ทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจ ด้วยการพูดหรือการเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน การติดต่อกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน สภาพแวดล้อม ฯลฯ และมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ได้ ความคิดเห็นจึงไม่ถาวร และมีการเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

การแสดงออกในด้านความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือสิ่งเดียวกันจึงไม่จำเป็นต้องเหมือนกันเสมอไป และอาจแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของความคิดเห็นในสิ่งนั้น ๆ ปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ได้มีผู้เสนอแนวความคิดเอาไว้และสรุปได้ดังนี้ คือ

ประสาธ หลักศิลา (2511: 398 – 399) สรุปได้ว่า มติหรือความคิดต่าง ๆ ของคนเรานั้น เกิดได้จากการพบปะสังสรรค์ประจำวันของคนเรา แต่คนเราก็มักมีภูมิหลังทางสังคมจำกัดอยู่ ภูมิหลัง

ของแต่ละคนย่อมเป็นผลถึงการที่คนเรากระทำตอบสนองต่อเหตุการณ์ และเกิดความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์นั้น

บุญธรรม คำพอ (2520 : 72) สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า

...ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ ในการทำงาน และการติดต่อระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มบุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทางทิศใดทิศหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นฐานความรู้อันเป็นกระบวนการสังเคราะห์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานาน มักเป็นรากฐานก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยเฉพาะ...

สุทธิพงษ์ แสงมณี (2524 : 11) กล่าวว่า “ความคิดเห็น” เป็นความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกโดยอาศัยสถานภาพ ความเชื่อ พื้นความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลอื่น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นของบุคคลนั้น บุคคลอื่นจะไม่เห็นด้วยก็ได้

จากแนวความคิดเห็นดังกล่าว พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นที่สำคัญได้แก่ ภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ในการทำงาน พื้นความรู้ สถานภาพ และสภาพแวดล้อม

การวัดความคิดเห็น

การที่เราจะทราบถึงความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เราจะต้องมีเครื่องมือวัดที่เชื่อถือได้ เนื่องจากความคิดเห็นของบุคคล เป็นสิ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจากทัศนคติ ดังนั้นการวัดความคิดเห็นจึงเป็นการวัดทัศนคตินั่นเอง เครื่องมือในการวัดทัศนคตินั้นมีอยู่หลายแบบ แต่แบบที่นิยมใช้กันคือ แบบของ Likert Scale กล่าวคือ เราสามารถวัดทัศนคติของบุคคลได้ โดยให้เขาตอบข้อคำถามหลาย ๆ ข้อ แต่ละข้อแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ การให้คะแนนต้องดูว่าข้อคำถามนั้นเป็นคำถามที่ต้องตอบสนับสนุนหรือต้องตอบคัดค้าน ถ้าเป็นคำถามที่ตอบสนับสนุนคำตอบที่เห็นด้วย อย่างยิ่งก็จะได้ 5 คะแนน แล้วลดลงมาตามลำดับ เป็น 4 3 2 และ 1 ในคำตอบที่ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนคำถามที่ต้องคัดค้านก็ให้คะแนนกลับกัน คะแนนของผู้ตอบแต่ละคนคือผลรวมคะแนนทุกข้อ แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับงบประมาณ

ความหมายของงบประมาณ

มีนักวิชาการให้ความหมายของคำว่า “งบประมาณ” ไว้หลายท่าน กล่าวคือ

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติไว้ว่า งบประมาณรายจ่าย หมายความว่า จำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้จ่ายหรือก่องหน้ผูกพันได้ตาม วัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย (คู่มือปฏิบัติ เกี่ยวกับงบประมาณ, 2533 : 27)

Wildavsky (1968 : 192) ให้ความหมายว่า งบประมาณหมายถึง แผนต่าง ๆ ในการ ดำเนินงานในระยะเวลาปกติ 1 ปี ด้วยเหตุนี้ งบประมาณก็คือ การคาดการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมักกำหนด เป็นเอกสารเป็นทางการที่ระบุถึงข้อความอันประกอบด้วยถ้อยคำและตัวเลขกับพฤติกรรมของ มนุษย์ที่พึงกระทำในอนาคต

วิทยากร เชียงกุล (2542 : 70) ให้ความหมายว่า งบประมาณ หมายถึง ประมาณการ รายได้และรายจ่ายขององค์กรหรือประเทศสำหรับช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต

มานิตย์ นवलละอ (2544 : 98) ให้ความหมายว่า งบประมาณ หมายถึง แผนเบ็ดเสร็จซึ่ง แสดงออกในรูปตัวเงิน แสดงโครงการดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเวลาหนึ่ง แผนนี้จะรวมถึงการ ประมาณการ บริหารกิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการสนับสนุน ในการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนนี้ ย่อมประกอบด้วย การกระทำ 3 ชั้นด้วยกัน คือ 1) การ จัดเตรียม 2) การอนุมัติ และ 3) การบริหาร

จากแนวความคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการเงินของ องค์กรหรือรัฐบาลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เป็นการประมาณการด้านรายได้ และด้านรายจ่ายของ องค์กร เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.3 บทบาทและความสำคัญของงบประมาณ

ในปัจจุบันงบประมาณมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารประเทศตามนโยบายของรัฐบาล และสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังนั้น จึงอาจจะพิจารณาถึงบทบาทและความสำคัญของงบประมาณได้ ดังนี้

1. บทบาทด้านเศรษฐกิจ

การใช้จ่ายของรัฐในรูปแบบงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจส่วนรวมของประเทศ รัฐบาลจึงใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจของประเทศซึ่งอาจแสดงในรูปของนโยบายการคลัง บทบาทของงบประมาณในฐานะนี้ได้แก่

1.1 รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ งบประมาณเป็นแผนแม่บททางการคลังของรัฐบาล (Government Master Financial Plan) ประกอบด้วยรายได้อันจะเก็บได้และรายจ่ายซึ่งกำหนดว่าจะจ่าย งบประมาณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะทำให้แผนการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐบาลสอดคล้องสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงิน การคลังของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า งบประมาณเป็นแผนการใช้จ่ายของรัฐบาล เพื่อการบริหารประเทศ ดังนั้นการจัดทำงบประมาณจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดเก็บภาษีอากร การก่อหนี้ รวมถึงการใช้จ่ายเงินของประเทศด้วย เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้จ่ายรายใหญ่ที่สุดของประเทศ (พิชัย คุ่มหรั่ง, 2541 : 19)

1.2 การส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รัฐบาลมีหน้าที่ในการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรของสังคม การกระจายรายได้และการสร้างความมั่งคั่งทางสังคม (มานิตย์ นวลระออ, 2542 : 57) โดยการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายในแต่ละปีงบประมาณนั้น มุ่งผลักดันทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้าไปในทิศทางและอัตราความเร็วตามที่รัฐบาลกำหนดนโยบายไว้ (จันทรแรมศิริโชค จันทรทัต, 2522 : 62) การรักษาคุณภาพทางเศรษฐกิจและการเพิ่มรายได้ของประชาชน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณควรจะกำหนดเพื่อลงทุนในโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริม และชักจูงให้มีการลงทุนและเพิ่มการจ้างงานมากที่สุด

1.3 ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นั้น การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะมีบทบาทสำคัญและมีส่วนคาบเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาว (สุธี สิงเสนห์, 2522 : 4) โดยการใช้จ่ายเงินในโครงการต่าง ๆ ที่ได้รับ

การจัดสรรงบประมาณ จะมีส่วนช่วยให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามแผนที่กำหนด เช่น การพัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐานการพัฒนาด้านการเกษตร การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และการพลังงาน เป็นต้น

1.4 งบประมาณเป็นสิ่งกระตุ้นธุรกิจเอกชน เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้จ่ายรายใหญ่ที่สุดของประเทศ และเป็นลูกค้ารายใหญ่ของธุรกิจเอกชน การใช้จ่ายของรัฐบาลจะเป็นผลให้เศรษฐกิจขยายตัวหรือหดตัว ดังนั้น เมื่อรัฐบาลมีแนวนโยบายการใช้จ่ายไปทางด้านใด เอกชนย่อมต้องตอบสนองตามด้วย เช่น รัฐบาลมีแนวทางในการพัฒนาประเทศ โดยการสร้างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เอกชนโดยส่วนมาก ก็จะลงทุนไปในด้านการค้าขายสิ่งก่อสร้าง หรือที่เกี่ยวข้องกับสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น (ชุตินา ศิริธีราเจษฎ์, 2544 : 14)

2. บทบาทด้านการบริหาร

เพื่อให้แนวนโยบายของรัฐบาลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง สามารถดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลต้องใช้จ่ายจ้อยทางด้านการบริหารในการสนับสนุนให้มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่แนวนโยบายของรัฐบาลกำหนด ดังนั้น งบประมาณจึงมีส่วนสำคัญ ที่จะไปสนับสนุนให้การบริหารงานของรัฐบาลสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537 : 460-461) ดังนี้

2.1 เป็นเครื่องมือในการวางแผนดำเนินงานของรัฐบาล การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะต้องพิจารณานำแนวทางตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายของรัฐบาลเป็นกรอบสำคัญที่จะกำหนดเป็นทิศทางของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ๆ ใช้เป็นหลักในการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในขณะที่เดียวกันงบประมาณก็เป็นเสมือนแผนดำเนินงานของรัฐบาลที่กำหนดไว้ในรอบ 1 ปี งบประมาณ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า งบประมาณเป็นส่วนสำคัญที่จะกำหนดให้มีการดำเนินงานและนำผลดังกล่าวมาประกอบในการวางแผนและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในโอกาสต่อไป

2.2 เป็นเครื่องมือการควบคุมในการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล งบประมาณจะทำหน้าที่เป็นเครื่องมือติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมการใช้จ่ายเงิน ปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาล โดยจะมีการรายงานความก้าวหน้าหรือผลดำเนินงาน และการประเมินผลงาน โดยเปรียบเทียบแผนงานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.3 เป็นเครื่องมือในการประสานงาน เนื่องจากการแก้ไขปัญหาส่วนรวมของชาติในปัจจุบันมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิม การจัดทำงบประมาณจึงมีลักษณะเป็นการบูรณาการระหว่างแผนงาน โครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้นกว่าเดิม การประสานงานกันใน

เชิงบูรณาการ จึงนับเป็นการประสานงานในการใช้ทรัพยากรของประเทศไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนและร่วมมือกันเพื่อการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน งบประมาณจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่ช่วยในการประสานงาน

3. บทบาทด้านการเมือง

ดังมีคำกล่าวว่่า งบประมาณเป็นเรื่องของผลประโยชน์ ดังนั้น บทบาทของงบประมาณ ในทางการเมืองจึงมีหลายประการ (พิชัย คุ้มหรั่ง, 2541 : 21-22) คือ

3.1 เป็นเครื่องมือของฝ่ายนิติบัญญัติ ที่ใช้ในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลเนื่องจากรัฐสภาจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบแก่งบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลเสนอเสียก่อนรัฐบาลจึงสามารถใช้จ่ายเงินตามรายการในงบประมาณนั้นได้ งบประมาณจึงเป็นพหุศาสตร์สำคัญในอันที่จะให้ข่าวสารที่ชัดเจนแก่รัฐสภา เพื่อขออนุมัติวงเงินที่จะนำมาใช้ดำเนินงานในรอบปีและในโครงการระยะยาว นอกจากนี้ยังใช้งบประมาณในการตรวจสอบควบคุมการดำเนินงานของรัฐบาล โดยศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนโยบาย หรือแนวทางที่รัฐบาลเสนอต่อรัฐสภาเพื่อของบประมาณกับรายงานการคลังและรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอน

3.2 เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล งบประมาณถือได้ว่าเป็นปัจจัยเชื่อมโยงความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายบริหารและประชาชนในประเทศ เนื่องจากงบประมาณเป็นเอกสารสำคัญที่รัฐบาลถือเป็นเสมือนรายงานผลงานของรัฐบาลต่อประชาชนเจ้าของประเทศ เอกสารงบประมาณจึงควรได้มีการเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ การที่ประชาชนได้เข้าใจและรู้ถึงฐานะของรัฐบาล ย่อมจะเกิดความศรัทธาและร่วมมือกับรัฐบาลในทุกด้านทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของประเทศ และมีความรับผิดชอบในความเจริญ และความเสื่อมของประเทศ อย่างน้อยที่สุดจะทำให้ประชาชนเข้าใจและให้ความร่วมมือโดยการชำระภาษีอากรไม่มีการหลบหลีกและหลีกเลี่ยง ซึ่งจะทำให้รัฐบาลมีรายได้เพิ่มขึ้น

3.3 งบประมาณแสดงถึงกลุ่มหรือหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อการเมืองในขณะนั้น เอกสารงบประมาณไม่เพียงแต่จะแสดงให้เห็นถึงเจตจำนงของรัฐบาลว่า จะดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและผลิตบริการสาธารณะประเภทต่าง ๆ อะไรบ้างเท่านั้น หากยังมีส่วนกำหนดอีกด้วยว่า ประชาชนกลุ่มใดจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาล และกลุ่มใดจะเป็นผู้รับภาระรายจ่ายของรัฐบาล รวมถึงกลุ่มใดที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดงบประมาณและกลุ่มใดที่ไม่มีอิทธิพล ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณเป็นเรื่องของการเมือง มีการต่อรอง ประนีประนอมและใช้กลยุทธ์นานัปการเพื่อให้ได้มาซึ่งงบประมาณที่ต้องการ โดยที่แต่ละกลุ่มไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมือง กลุ่ม

ผลประโยชน์และประชาชน ผู้สนใจต่างก็ต้องการให้สิ่งที่ตนชอบ ปรากฏอยู่ในงบประมาณด้วยกัน
ทั้งนั้น

4. บทบาทด้านสังคม

งบประมาณนับเป็นปัจจัยที่สำคัญในการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม โดยที่การลงทุน
โครงการทางสังคมนั้น มักไม่มีผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ โครงการด้านสังคมจึง
เป็นหน้าที่ของภาครัฐที่จะดำเนินการ กล่าวคือ

4.1 การแก้ไขปัญหาด้านสังคม การพัฒนาประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมาผลทำให้
โครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเปลี่ยนไปจากเดิม และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ปัญหา
ที่เกิดขึ้นกับสังคมมีมากขึ้น การกระจายรายได้และสภาพความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น รัฐบาลจึงต้อง
เร่งรัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการจัดสรรงบประมาณที่มีลักษณะเป็นการกระจายรายได้ที่เป็น
ธรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชากรในแถบชนบทเป็นสำคัญ (สุทธิ สิงเสนห์, 2522 :
11)

4.2 การพัฒนาสังคม ถึงแม้ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจจะเป็นแนวทางหลักของการจัดสรร
งบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ในระยะที่ผ่านมานับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 1 ถึง 7 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมุ่งให้ภาคเศรษฐกิจขยายตาม
เป้าหมายเป็นหลักสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมุ่งให้ภาคเศรษฐกิจขยายตามเป้าหมายเป็นหลัก
การให้น้ำหนักด้านเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้ปัญหาสังคมเกิดขึ้นตามมา และเริ่มมีปัญหาด้านสังคม
รุนแรงขึ้น ดังจะเห็นได้จากจุดเน้นของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ
ที่ 8 กำหนดให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะคนจะเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จของการ
พัฒนาในทุกเรื่อง (สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539 : 9)

ดังนั้น ทิศทางการจัดสรรงบประมาณในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 จึงมุ่งให้
ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นหลัก ซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่จะลดปัญหาสังคมลงได้บางอย่าง
ต่อเนื่อง

ด้วยเหตุที่งบประมาณมีบทบาทในด้านต่าง ๆ มากมายดังกล่าวมาข้างต้น จึงได้รับความ
สนใจอย่างกว้างขวางทั้งจากนักวิชาการ ผู้บริหารทุกระดับ และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป
โดยเฉพาะรัฐบาลสามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในบทบาทต่าง ๆ กันตามความประสงค์จนมี
การกล่าวกันว่างบประมาณเป็น “เครื่องมืออเนกประสงค์” ของรัฐบาล (พิชัย คุ่มหรั่ง, 2541 : 22)

2.4 ลักษณะที่ดีของงบประมาณแผ่นดิน

งบประมาณรายจ่ายที่จะเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐบาลได้ต้องมีลักษณะสำคัญ (ไพศาล ชัยมงคล, 2526 : 26-29) ดังนี้

1. จะต้องเป็นศูนย์รวมเงินแผ่นดินหรือมีความครบถ้วน (Comprehensiveness)

งบประมาณของแผ่นดินควรจะต้องรวมไว้ในแหล่งใดแหล่งหนึ่ง ถ้าปล่อยให้งบประมาณแผ่นดินกระจัดกระจายเป็นส่วนต่าง ๆ หรือบต่าง ๆ โดยไม่นำมารวมพิจารณาเป็นแผนทางการคลังของชาติอย่างจริงจังแล้ว กำลังที่จะผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจก้าวหน้าไป ก็ย่อมจะไม่เข้มแข็งเท่าที่ต้องการ แต่ถ้าสามารถรวมเงินแผ่นดินไว้ในแหล่งเดียวกัน คือ เป็นแผนงบประมาณของประเทศก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะจะทำให้รัฐบาลสามารถพิจารณาอันดับความสำคัญก่อนหลัง หรือมากน้อยของงาน (priority) ได้อย่างถูกต้องกับสภาพเศรษฐกิจและความต้องการอันแท้จริงของประชาชน นอกจากนี้การแยกเงินแผ่นดินไว้หลาย ๆ แหล่ง และมีการพิจารณาการใช้จ่ายแยกจากกันนั้น อาจจะทำให้เกิดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนหรือทำงานส่วนที่เกี่ยวข้องกันโดยไม่ประสานงานกัน เพราะไม่มีแหล่งหรือศูนย์กลางที่จะนำโครงการใช้จ่ายต่าง ๆ มาเปรียบเทียบดูได้ การใช้เกณฑ์การพิจารณาที่อาจมีความแตกต่างกัน แต่ถ้านำเงินของแผ่นดินมารวมไว้ในแหล่งเดียว คือ ในงบประมาณของรัฐบาลแล้ว โอกาสที่จะทำงานซ้ำซ้อนหรือต่างคนต่างทำก็จะไม่เกิดขึ้น การใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาจะมีมาตรฐานเดียวกัน ทั้งยังจะเป็นการลดความสิ้นเปลืองที่เกิดขึ้นจากการทำงานซ้ำซ้อนกันหรือต่างคนต่างทำด้วย

โดยหลักการแล้ว เงินของแผ่นดิน ควรจะรวมอยู่แห่งเดียวในงบประมาณของรัฐบาลซึ่งจะมีประโยชน์อย่างมากดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ในทางปฏิบัติจริงยังมีการตั้งเงินแยกเป็นงบพิเศษนอกเงินงบประมาณแผ่นดิน สำหรับในประเทศไทยเงินของแผ่นดินที่แยกออกไปนอกงบประมาณมีอยู่หลายลักษณะ คือ เงินทุนหมุนเวียน เงินงบประมาณของรัฐวิสาหกิจ เงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เงินงบประมาณของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของสถาบันการศึกษา กับสาธารณสุข เงินของธนาคารแห่งประเทศไทย เงินนอกงบประมาณแผ่นดินดังกล่าวนี้ แต่ละลักษณะก็จะมีเหตุผลอธิบายว่าทำไมควรแยกออกจากงบประมาณแผ่นดินแตกต่างกันไป กล่าวคือ

1.1 เงินทุนหมุนเวียน

เงินทุนหมุนเวียน คือ เงินของแผ่นดินที่รัฐบาลจัดสรรให้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไปตั้งเป็นบัญชีพิเศษเพื่อดำเนินกิจการบางอย่างที่มีรายรับเกิดขึ้น และนำมาหมุนเวียนในการดำเนินงานได้คล้ายธุรกิจ กล่าวคือ มีทั้งรายได้และรายจ่ายหมุนเวียนเข้าออกอยู่ตลอดเวลาความ

มุ่งหมายในการตั้งเป็นเงินทุนหมุนเวียนก็เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน โดยที่ระเบียบวิธีการงบประมาณตามปกติไม่สามารถจะอำนวยให้ได้ เงินทุนหมุนเวียนนั้น เมื่อรัฐบาลตั้งให้แล้วก็มักจะไม่หมดไป จะมีรายได้หมุนเวียนกลับเข้ามาชดเชยรักษาระดับนั้นไว้ เงินนี้แม้ว่าเริ่มแรกจะมาจากงบประมาณแผ่นดิน แต่เมื่อแยกมาแล้วก็จะมีกำไรหมุนเวียน หรือมีการหารายรับและใช้จ่ายเป็นเอกเทศในรูปเงินของแผ่นดินที่อยู่นอกงบประมาณและมีกระทรวงที่กำกับดูแลหน่วยงานที่รับผิดชอบกองทุนเป็นผู้ควบคุมเงินทุนหมุนเวียนนี้ให้มีการใช้จ่ายตามระเบียบกว้าง ๆ ที่ผ่านการพิจารณาจากกระทรวงการคลังแล้ว

1.2 งบประมาณของรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจ คือ หน่วยธุรกิจของรัฐบาลที่มีการใช้จ่ายเงินเป็นเอกเทศ โดยที่เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเพื่อดำเนินการค้าหรือกิจการบางอย่างในลักษณะคล้ายกับบริษัทของเอกชน และมีวัตถุประสงค์ให้การบริหารงานมีความคล่องตัว รัฐบาลเป็นผู้จัดสรรเงินจากงบประมาณเพื่อก่อตั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจขึ้น เงินของแผ่นดินที่จัดสรรให้รัฐวิสาหกิจนั้นจึงได้มอบหมายให้ฝ่ายบริหารของรัฐวิสาหกิจเป็นผู้พิจารณาใช้จ่ายเพื่อการดำเนินงาน รัฐวิสาหกิจส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานที่ประกอบการพาณิชย์ที่มีรายได้ของตนเอง เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ที่มีได้ประกอบการธุรกิจ เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งประเทศไทย องค์การสวนพฤกษศาสตร์ เป็นต้น รัฐวิสาหกิจเหล่านี้เมื่อได้รับงบประมาณอุดหนุนไปแล้ว ก็มีอิสระในการใช้จ่ายเงินและการดำเนินงานตามกฎหมาย ความคล่องตัวในการใช้จ่ายเงินของ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีความจำเป็น เพราะระเบียบการงบประมาณแผ่นดินตามปกติย่อมไม่สามารถให้ความคล่องตัวในการดำเนินงานได้เต็มที่ แต่เงินที่ใช้จ่ายก็ถือได้ว่าเป็นเงินที่รัฐบาลได้ลงทุนไปเพื่อการต่าง ๆ

1.3 เงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

เงินที่รัฐบาลต่างประเทศได้ช่วยเหลือประเทศไทยในรูปเงินให้เปล่าหรือเงินกู้ นั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นเงินของแผ่นดิน แต่เงินเหล่านี้มิได้รวมอยู่ในงบประมาณ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดสรรเงินของต่างประเทศมีวิธีการและระยะเวลาแตกต่างไปจากทำงบประมาณแผ่นดินและรัฐบาล มักจะมีวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายไว้แน่นอนพอสมควร การควบคุมก็มักจะมีการควบคุมร่วมกันระหว่างประเทศผู้ให้กับประเทศผู้รับเงินที่ใช้จ่ายจากเงินที่ได้รับจากต่างประเทศนั้น มักจะได้รับการพิจารณาว่ามีอันดับความสำคัญเป็นอย่างมากและยังไม่สามารถจะหาเงินงบประมาณตามปกติ

ไปใช้จ่ายได้ทันทีที่ การแยกเงินของแผ่นดินประเภทนี้ไว้นอกงบประมาณจึงมีความจำเป็นอยู่บ้าง แต่ถึงกระนั้นก็ดีถ้าการพิจารณาในระยะแรกมิได้พิจารณาตามลำดับความสำคัญของงานที่กำหนดไว้ในงบประมาณแล้วก็อาจเสียประโยชน์ตามหลักการที่กล่าวแล้วข้างต้นได้เหมือนกัน

1.4 งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามระบบการบริหารราชการของประเทศไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การเหล่านี้เป็นหน่วยราชการที่มีอิสระจากรัฐบาลกลางตามกฎหมายและมีการจัดหาหรือการใช้จ่ายเงินได้อย่างเอกราช แต่ก็ยังถือว่าอยู่ในส่วนของรัฐบาลและเป็นเงินของแผ่นดิน ในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณเป็นปี ๆ โดยนำเงินอุดหนุนไปรวมกับรายได้ของท้องถิ่น และนำไปพิจารณาใช้จ่ายตามความจำเป็นของท้องถิ่นที่รับผิดชอบอยู่ การปฏิบัติเช่นนี้เกิดขึ้นจากการกระจายอำนาจบริหารราชการแผ่นดินจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นซึ่งใกล้ชิดกับประชาชนมีความรับผิดชอบมากขึ้น งบประมาณของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนี้ได้รับการพิจารณาและควบคุมโดยประชาชนหรือผู้แทนของประชาชนในระดับของท้องถิ่นเอง เช่น สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล ฯลฯ เป็นต้น

1.5 เงินของสถาบันการศึกษาและสาธารณสุข

สถาบันการศึกษาทุกระดับและโรงพยาบาลที่เป็นของรัฐบาลในปัจจุบันมีรายได้ในรูปเงินบำรุงการศึกษา และเงินค่ารักษาพยาบาลที่เก็บจากประชาชนเป็นค่าบริการ เงินเหล่านี้มิได้เข้ามารวมอยู่ในงบประมาณแผ่นดินและไม่ต้องนำส่งคลังตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ให้สถาบันต่าง ๆ เก็บไว้ใช้จ่ายตามที่เห็นสมควรภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกระทรวงการคลัง สถาบันเหล่านี้ ตามปกติใช้จ่ายเงินจากงบประมาณแผ่นดินเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นกิจการของรัฐบาลโดยตรง ส่วนเงินที่ได้รับจากเงินบำรุงการศึกษาหรือเงินบำรุงโรงพยาบาลที่จัดเก็บจากค่ารักษาพยาบาลจะเก็บไว้โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะไว้ใช้สอยสมทบกับเงินงบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาล เพื่อให้งานได้ดำเนินไปด้วยดียิ่งขึ้นแต่อย่างไรก็ดี การที่สถาบันเหล่านี้จะเก็บเงินเอาไว้เองนั้น ก็อาจนำมาซึ่งผลเสียได้ เพราะสถาบันที่มีรายได้มาก ๆ ก็มักจะเป็นสถาบันที่มีความเจริญมากอยู่แล้ว ส่วนสถาบันที่มีรายได้น้อยก็มักจะมีสภาพแตกต่างคือยกว่าและฝืดระดับกับสถาบันอื่นเป็นอันมาก และไม่สามารถจะดึงเงินของสถาบันที่มีรายได้มาใช้ได้ เพราะฉะนั้นอาจจะเกิดความเหลื่อมล้ำของสถาบันที่มีลักษณะเหมือนกันและเป็นของรัฐบาลเหมือนกัน

2. จะต้องถือหลักพัฒนา

คำว่า “พัฒนา” หมายความว่ารวมถึงการพัฒนาในทุก ๆ ด้านของประเทศการจัดเตรียมงบประมาณนั้นรัฐบาลจะต้องยึดถือหลักพัฒนา กล่าวคือ พยายามให้งบประมาณแผ่นดินเป็นเครื่องมือที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน ในด้านงบประมาณรายจ่ายนั้นถ้ามีการใช้จ่ายโดยไม่คำนึงถึงการที่จะให้ผลประโยชน์ตอบแทน ย่อมถือได้ว่าเป็นการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสิ้นเปลืองและขาดประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงต้องพยายามระมัดระวังมิให้มีการใช้จ่ายงบประมาณประจำ (current expenditure) มากเกินควร และในขณะเดียวกัน ก็ต้องพยายามใช้จ่ายไปในงบประมาณลงทุน (capital expenditure) ให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพราะการใช้จ่ายสำหรับการลงทุนนั้นจะก่อให้เกิดการสะสมทุน (capital formation) อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ ส่วนด้านการประมาณการรายรับ ย่อมจะยึดถือหลักพัฒนาไว้เป็นสำคัญ เพราะรายรับที่รัฐบาลจัดเก็บในรูปภาษีอากร และอื่น ๆ รวมทั้งเงินกู้ยืมมาจากเงินของประชาชน ซึ่งรัฐบาลมีอำนาจเรียกเก็บได้ตามกฎหมาย ถ้าไม่ถือหลักพัฒนาแล้ว การจัดเก็บภาษีอากรก็อาจจะเป็นการบั่นทอนความเจริญก้าวหน้าได้ ซึ่งเป็นผลเสียต่อส่วนรวมของประเทศ เช่น การเก็บภาษีจนทำให้ผู้เสียภาษีอากรหมดกำลังใจหรือทุนทรัพย์ที่จะขยายกิจการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น หรือไม่สามรถดำเนินการต่อไปได้ด้วยดี เป็นต้น

3. จะต้องถือหลักประหยัด

หลักประหยัดหมายความว่า จะต้องพยายามให้การใช้จ่ายเงินงบประมาณตามโครงการต่างๆ ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาลให้ได้ผลสำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยมีให้มีการใช้จ่ายเกินกว่าความจำเป็นหรือใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ในด้านงบประมาณรายจ่ายนั้น อาจจะมีข่าวหรือข้อมูลเห็นได้ว่า ตามปกติการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินมักจะมีโอกาสไม่ประหยัดเกิดขึ้นได้ง่าย เพราะจิตใจและความรู้สึกของผู้ใช้จ่ายเงินมักจะไม่เสียคายเป็นเหมือนกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณอีกด้วย การที่จะประหยัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินนั้นย่อมต้องอาศัยจิตใจที่จะยึดถือหลักประหยัดและทั้งความรู้ความสามารถที่จะนำวิชาการมาใช้ด้วย ส่วนในด้านการจัดเก็บรายได้นั้น ก็ย่อมต้องใช้หลักการประหยัดเช่นเดียวกัน กล่าวคือ พยายามให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะสามารถกระทำได้

4. จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เหมาะสม

โดยทั่วไประยะเวลาของงบประมาณมักจะกำหนดไว้ 1 ปี ซึ่งเรียกว่า “ปีการคลัง” หรือ “ปีงบประมาณ” (Fiscal Year) แต่บางประเทศก็อาจทำงบประมาณปีละ 2 ครั้ง หรือในทางตรงกันข้ามบางประเทศกลับทำงบประมาณครั้งละ 2 ปี ทั้งนี้ก็ย่อมแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละประเทศ ๆ ไป ส่วนวันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดของปีงบประมาณนั้น ไม่จำเป็นจะต้องตรงกับปีปฏิทิน (Calendar Year) เช่น ปีงบประมาณของประเทศไทยในปัจจุบันเริ่มต้นวันที่ 1 ตุลาคม และสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป (สำนักงบประมาณ, 2541 : 156) ปีงบประมาณของสหรัฐอเมริกา เริ่มต้นวันที่ 1 กรกฎาคม และสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน บางประเทศ เช่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ กำหนดให้ปีงบประมาณตรงกับปีปฏิทิน คือ เริ่มต้นวันที่ 1 มกราคม และสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม สิ่งที่สำคัญของระยะเวลาอันเหมาะสมของงบประมาณแผ่นดินอีกประการหนึ่ง ก็คือ ระยะเวลาของงบประมาณแต่ละครั้งจะต้องเท่ากัน เช่น จะให้งบประมาณมีระยะเวลา 1 ปี ก็ต้องให้เป็น 1 ปี อยู่ต่อ ๆ ไปด้วย ไม่ใช่ 1 ปีบ้าง 6 เดือนบ้าง หรือ 9 เดือนบ้าง เหตุผลที่งบประมาณแต่ละครั้งควรมีระยะเท่ากันก็คือ เพื่อที่จะได้สามารถเปรียบเทียบถึงผลของการใช้จ่ายงบประมาณและผลการดำเนินงานในแต่ละครั้งว่า ได้ผลเพียงไร แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

นอกจากหลักการหรือคุณลักษณะสำคัญ ๆ ของงบประมาณรายจ่ายที่ตีรวม 4 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ก็ยังมีนักวิชาการให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมว่า งบประมาณควรจะประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย (ไพศาล ชัยมงคล, 2526 : 30) เช่น

1. จะต้องมีความชัดเจน (Clarity)
2. จะต้องมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ (Accuracy and Reliability)
3. จะต้องเปิดเผย (Publicity)
4. จะต้องมีพื้นฐานอยู่บนความสุจริต (Integrity)
5. จะต้องมีความยืดหยุ่น (Flexibility)
6. จะต้องมีกฎแต่เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินหรืองบประมาณเท่านั้น (Exclusiveness)

ไม่ควรรวมตัวบทกฎหมาย หรือรายละเอียดอื่นใดที่ไม่เกี่ยวกับงบประมาณ

2.5 ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำหนดงบประมาณ

ก่อนที่งบประมาณและเอกสารงบประมาณจะผ่านกระบวนการ และได้รับการอนุมัติตามขั้นตอนนั้น ย่อมต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อทิศทางของงบประมาณ ซึ่งแรงผลักดันของแต่ละปัจจัยที่มีต่องบประมาณก็ไม่เท่ากันรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาและสถานที่ด้วย ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่ (ไพศาล ชัยมงคล, 2517 : 33-36)

1. ปัจจัยทางกฎหมาย (Legal Base)

ปัจจัยทางกฎหมายนี้ ได้แก่ ตัวบทกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือกฎใด ๆ ที่เกี่ยวกับการงบประมาณในแง่ต่าง ๆ จากฐานทางกฎหมายนี้ถือว่ามีความสำคัญมากเพราะทุกขั้นตอนของการงบประมาณถูกควบคุมโดยกฎหมาย

2. ปัจจัยทางการเมือง (Political Base)

จะเห็นได้ว่างบประมาณได้รับการจัดทำขึ้นภายใต้บรรยากาศของการเมือง ดังนั้นการไม่เข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นของบทบาทของการเมืองย่อมจะทำให้งบประมาณล้มเหลวอย่างไรก็ตามลักษณะของกระบวนการทางการเมืองที่จะมีผลต่องบประมาณนั้น ย่อมจะแตกต่างกันในแต่ละรัฐบาลและแต่ละประเทศ

3. ฐานทางการบริหาร (Administrative Base)

ฐานทางการบริหารที่สำคัญที่สุดก็คือ บทบาทหรืออำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการจัดทำและควบคุมการเบิกจ่ายงบประมาณของประเทศซึ่งได้แก่สำนักงานงบประมาณและกระทรวงการคลัง นั่นเอง

4. ฐานทางฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative Base)

หมายถึง บทบาทโดยทั่วไปของฝ่ายนิติบัญญัติในการงบประมาณ โดยที่ฝ่ายนิติบัญญัติมีบทบาทมากเพราะเป็นผู้ควบคุมหรืออนุมัตินโยบายในการบริหารของรัฐบาล โดยเฉพาะการให้ความเห็นชอบต่อรัฐบาลในเรื่องของงบประมาณที่จะนำไปใช้ในการบริหารประเทศ

5. ฐานทางเศรษฐกิจ (Economic Base)

ในการทำงานงบประมาณนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการประมาณการถึงความต้องการของประเทศชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทราบถึงการรับและการจ่ายเงินของรัฐบาลในแต่ละปีว่าจะมีผลต่อเศรษฐกิจอย่างไรบ้าง และเป็นไปในทิศทางที่ปรารถนาหรือไม่ ปัญหาสำคัญ ๆ ทาง

เศรษฐกิจของประเทศ เช่น ราคาสินค้า การมีงานทำของประชาชน ผลผลิต การหมุนเวียนของปริมาณเงิน ดุลการค้า และดุลการชำระเงิน ฯลฯ นับเป็นเรื่องสำคัญ การทำงานประมาณจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศด้วย

6. ฐานทางสังคม (Social Base)

ผู้ทำงานประมาณจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะทางสังคมประเทศ เช่น อัตราการอ่านออกเขียนได้หรือระดับการศึกษา ภาวะเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ฯลฯ เป็นต้น ลักษณะเหล่านี้จะสื่อให้เห็นถึงโครงการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐบาลในด้านการศึกษา การสาธารณสุข และการสวัสดิการ ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นหากผู้ทำงานประมาณไม่เข้าใจสถานการณ์ทางสังคมของประเทศ ตลอดจนสถานการณ์ในแต่ละท้องถิ่นเป็นอย่างดีแล้ว การใช้จ่ายเงินงบประมาณก็ย่อมจะไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมกับความต้องการของสังคม

7. ฐานทางประวัติศาสตร์ (Historical Base)

การที่มนุษย์เรามีแนวโน้มที่จะยอมรับรักษา “สถานะคงเดิม” (Status Quo) ไว้ก็อาจทำให้ปัจจัยทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ผู้ทำงานประมาณคำนึงถึง ด้วยเหตุนี้การลดหรือเพิ่มงบประมาณนั้นขึ้นอยู่กับค่าใช้จ่ายในอดีตไม่น้อย อย่างไรก็ตามผู้ทำงานประมาณก็ต้องพยายามมิให้ตนตกอยู่ในเงื่อนไขนี้ มิเช่นนั้นแล้วจะทำให้ขาดความริเริ่ม ความยืดหยุ่น และความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน

8. ฐานทางการประมาณการ (Projective Base)

ฐานนี้ตรงกันข้ามกับฐานที่กล่าวในหัวข้อที่แล้วเพราะเป็นเรื่องของสิ่งที่จะต้องคำนึงในอนาคต หรือเป็นเรื่องราวของการวางแผนระยะยาวไว้ล่วงหน้า ซึ่งถ้าจะให้ได้รับประโยชน์สูงสุดแล้ว จะต้องนำเอาปัจจัยที่เหมาะสมทุกปัจจัยเข้ามาร่วมพิจารณา

แม้จะเป็นการยากอยู่มิใช่น้อยในอันที่จะให้ผู้ทำงานประมาณเข้าใจรากฐานหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำหนดงบประมาณของรัฐบาลได้ทุกประการ แต่ในขณะเดียวกัน หากขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้เพียงพอแล้ว การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลก็ไม่อาจบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ได้

2.6 นโยบายของงบประมาณ

นโยบายงบประมาณแผ่นดินจัดเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการคลัง รูปแบบของนโยบายงบประมาณแผ่นดินจะพิจารณาได้จากการหารายได้และการใช้จ่ายเงินของรัฐบาล (พิชัย คุ่มหรั่ง, 2541 : 35-40) แบ่งออกเป็น

1. นโยบายงบประมาณสมดุล รัฐบาลมีรายได้เท่ากับรายจ่าย
2. นโยบายงบประมาณเกินดุล รัฐบาลมีรายได้มากกว่ารายจ่าย
3. นโยบายงบประมาณขาดดุล รัฐบาลมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย

นักทฤษฎีการคลังสมัยเก่า (Classical Theory of Public Finance) เชื่อว่านโยบายงบประมาณสมดุลเป็นนโยบายที่ดีที่สุด รัฐบาลควรที่จะใช้จ่ายเงินตามความสามารถในการหารายได้ของตน ไม่ควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีบ่อย ๆ ไม่ควรก่อหนี้สาธารณะ

นักทฤษฎีการคลังสมัยเก่าเชื่อว่า นโยบายงบประมาณขาดดุลไม่ดีเพราะ

(1) ทำให้ประเทศเป็นหนี้สิน นโยบายงบประมาณขาดดุลจะเป็นผลทำให้รัฐบาลต้องก่อหนี้สาธารณะ เช่น ออกพันธบัตรเงินกู้ ออกตั๋วเงินคลัง หรือกู้จากต่างประเทศ ซึ่งล้วนแล้วแต่สร้างภาระให้แก่คนรุ่นหลัง

(2) ทำให้เกิดความไม่แน่นอนในระบบเศรษฐกิจ เมื่อใช้นโยบายงบประมาณขาดดุลทางหนึ่งของการหารายได้ก็คือการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความไม่แน่นอนในระบบเศรษฐกิจ (อันนี้ถือเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งของรัฐบาลในการหารายได้ด้วยการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอากรบ่อย ๆ)

(3) อาจทำให้เกิดเงินเฟ้อถ้าใช้การหารายได้โดยการพิมพ์ธนบัตรเพิ่มขึ้น เพราะจะเป็นผลให้เงินตราของประเทศเพิ่มขึ้น แต่ผลผลิตของประเทศไม่เพิ่ม

(4) ไม่เป็นการประหยัด เพราะใช้เงินมากกว่าความสามารถในการหารายรับ

นักทฤษฎีการคลังสมัยเก่ายังเชื่อว่า นโยบายงบประมาณเกินดุลไม่ดีเพราะ เมื่อรัฐบาลใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ที่มีจะทำให้รัฐบาลมีเงินคงคลังเพิ่มขึ้น เมื่อเงินคงคลังมีมากเข้า ประชาชนก็จะเรียกร้องให้มีการใช้จ่ายเงินนั้น ซึ่งจะนำไปสู่การใช้จ่ายที่ปราศจากการวางแผนล่วงหน้าเป็นการนำงบประมาณมาใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งจะเป็นผลผูกพันในปีต่อ ๆ ไป และนำไปสู่การขาดดุลได้ในที่สุด

นักทฤษฎีการคลังสมัยใหม่ (Neoclassical Theory of Public Finance) เชื่อว่างบประมาณเกินดุล ขาดดุล หรือสมดุล ต่างมีผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น ผลกระทบดังกล่าวจะเป็นเช่นใดย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการหารายได้ และการใช้จ่ายเงินของรัฐ นักทฤษฎีการคลังสมัยใหม่ไม่

เชื่อว่า นโยบายงบประมาณจะเป็นเครื่องมือทางการคลังที่มีประสิทธิภาพ แต่เชื่อว่าเครื่องมือทางการคลังที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นจากการจัดระบบการบริหารรายได้และรายจ่ายของรัฐให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคม

นักทฤษฎีการคลังสมัยใหม่เชื่อว่า นโยบายงบประมาณขาดดุลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา จะช่วยให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจขึ้นได้ และโต้แย้งพวกคลาสสิกว่า

(1) ในด้านสภาพหนี้สิน หากส่วนที่ขาดดุลถูกนำไปใช้ในการลงทุน ย่อมขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับการลงทุน เมื่อลงทุนแล้วคุ้มค่าก็ควรจะลงทุน

(2) ในด้านความแน่นอนในระบบเศรษฐกิจ การรักษานโยบายงบประมาณสมดุลย่อมเป็นเหตุผลทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีบ่อยครั้งขึ้นไปอีก เพราะเมื่อรัฐบาลมีรายจ่ายสูงก็ต้องตั้งอัตราภาษีสูง เมื่อรัฐบาลมีรายจ่ายต่ำก็ต้องตั้งอัตราภาษีต่ำ แต่ในสภาพความเป็นจริงนั้นรายจ่ายของรัฐบาลไม่แน่นอน ถ้าจะรักษานโยบายงบประมาณสมดุลก็จะเป็นทำให้อัตราภาษีไม่แน่นอนด้วย

(3) ในด้านเงินเฟ้อ นโยบายขาดดุลอาจทำให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืดหรือคงตัวก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการหารายได้และวิธีการใช้จ่ายของรัฐบาล

(4) ในด้านความประหยัด ความประหยัดอยู่ที่ประสิทธิภาพของการใช้จ่ายเงิน ต้องมองให้ลึกลงไปถึงวิธีการใช้จ่ายเงินของโครงการต่าง ๆ และผลตอบแทนที่ได้รับอาจแยกพิจารณาให้เห็นถึงผลกระทบจากวิธีการหารายได้และการใช้จ่ายพอสังเขปได้ ดังนี้

ด้านรายได้

(1) การเก็บภาษีอากร หรือการกู้เงินเป็นการจัดเก็บหรือกู้จากคนกลุ่มใด

- คนกลุ่มใหญ่ที่มีรายได้น้อย เป็นผลทำให้เศรษฐกิจหดตัวลงได้
- คนกลุ่มน้อยที่รายได้มาก เศรษฐกิจจะยังคงตัว หรือถ้าพวกนี้สามารถผลักภาระภาษีได้ก็จะเป็นผลทำให้ราคาสินค้าในท้องตลาดสูงขึ้น เกิดเงินเฟ้อขึ้นได้

(2) อัตราภาษีทำให้เกิดความเสมอภาคเพียงใด เป็นผลดีต่อคนกลุ่มใด

- อัตราภาษีคงที่ (Fix Rate) จะทำให้คนส่วนใหญ่ที่มีรายได้น้อยต้องรับภาระมากกว่าคนกลุ่มน้อยที่มีรายได้มาก ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและอาจจะเกิดการหดตัวทางเศรษฐกิจขึ้นได้ถ้าภาษีมีอัตราสูงจนเป็นผลให้ลดความต้องการของคนส่วนใหญ่ ถ้าหากภาษีมีอัตราต่ำ การขยายตัวทางเศรษฐกิจก็เกิดขึ้นได้ แต่ประชาชนขาดความเสมอภาค

- อัตราภาษีก้าวหน้า (Progressive Rate) จะช่วยสร้างความเสมอภาคต่อคนในสังคมขึ้นได้ ถ้าอัตราสูงก็อาจทำให้เศรษฐกิจหดตัว หรือถ้าอัตราต่ำเศรษฐกิจก็ขยายตัวได้

- (3) เก็บภาษีจากสินค้าประเภทใด
- สินค้าจำเป็นก็อาจทำให้เกิดเงินเพื่อ สินค้ามีราคาสูงโดยที่ความต้องการ ที่จะบริโภคสินค้านั้นไม่ได้ลดลง
 - สินค้าฟุ่มเฟือย เศรษฐกิจจะหดตัวลงได้ในกิจกรรมสินค้าฟุ่มเฟือย เพราะความต้องการที่จะบริโภคจะลดลง

ด้านรายจ่าย

- (1) ก็ต้องพิจารณาว่ารายจ่ายของรัฐเป็นประโยชน์ต่อคนกลุ่มใด
- คนกลุ่มใหญ่ที่มีรายได้น้อย เศรษฐกิจก็ขยายตัวขึ้นได้
 - คนกลุ่มน้อยที่มีรายได้มาก เศรษฐกิจก็อาจคงตัว และเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น
- (2) จำนวนรายจ่ายของรัฐมีมากน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
- จ่ายมากเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ โอกาสที่เศรษฐกิจจะขยายตัวก็มีมาก
 - จ่ายน้อยเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ โอกาสที่เศรษฐกิจจะหดตัวก็มีมาก
- (3) จ่ายในกิจกรรมประเภทใด เป็นรายจ่ายประจำเดือนหรือรายจ่ายลงทุน
- ถ้าเป็นรายจ่ายประจำจะช่วยเหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เศรษฐกิจจะไม่ขยายตัวในระยะยาว
 - ถ้าเป็นรายจ่ายประเภทลงทุน เศรษฐกิจจะขยายตัวขึ้นได้ในระยะยาว แต่จะไม่เห็นผลทันที

นอกจากนี้ยังอาจแยกพิจารณาถึงผลกระทบของแต่ละโครงการของรัฐต่อระบบเศรษฐกิจโดยพิจารณาในแต่ละประเด็นที่กล่าวไว้เบื้องต้น

กรณีที่ขาดดุลไม่ควรจะเกิดขึ้นในภาวะที่เกิดการจ้างงานเต็มที่ และมีการใช้ทรัพยากรของสังคมอย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการขาดดุลดังกล่าวจะไม่ทำให้สังคมได้รับผลตอบแทนอย่างเต็มที่ จะทำให้ค่าของเงินตกต่ำลง

ในกรณีของงบประมาณเกินดุล ถ้ารัฐบาลเก็บเงินส่วนที่เกินดุลไว้เฉย ๆ ก็จะเป็นผลทำให้เงินคงคลังของรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจจะเป็นเช่นใดอาจพิจารณาได้โดยเปรียบเทียบเงินส่วนที่เกินดุลนี้กับเงินออมของเอกชน เพราะเศรษฐกิจจะขยายตัวได้ต่อเมื่อเงินออมของเอกชนมีมาก และการเก็บภาษีอากรจำนวนมากจะเป็นผลทำให้เกิดการดึงเงินออมของเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล อาจแยกพิจารณาได้

- (1) ถ้าเงินส่วนที่เกินดุล เท่ากับเงินออมของเอกชน เศรษฐกิจจะคงตัว

- (2) ถ้าเงินส่วนที่เกินคุณมีค่ามากกว่าเงินออมของเอกชน เศรษฐกิจจะหดตัว
- (3) ถ้าเงินส่วนที่เกินคุณมีค่าน้อยกว่าเงินออมของเอกชน เศรษฐกิจจะขยายตัว
- (4) ถ้ารัฐบาลนำเงินส่วนที่เกินคุณไปใช้ในกิจการที่เป็นการลงทุน เศรษฐกิจจะขยายตัว

2.7 ประเภทของงบประมาณ

ระบบงบประมาณที่นำมาใช้ตั้งแต่เริ่มมีการจัดทำงบประมาณจนถึงปัจจุบัน โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช 2528 : 508) คือ งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) งบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgeting) งบประมาณแบบการวางแผน (Planning Programming-Budgeting System : PPBS) และงบประมาณฐานศูนย์ (Zero-Base Budgeting หรือ ZBB) รายละเอียดแต่ละประเภทมีดังนี้

1. **งบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting)** เป็นรูปแบบงบประมาณแบบดั้งเดิมที่สุด เป็นระบบงบประมาณที่เน้นการควบคุมมากกว่าระบบงบประมาณแบบอื่น กล่าวคือ มีลักษณะเอื้ออำนวยให้ฝ่ายนิติบัญญัติควบคุมการใช้จ่ายของฝ่ายบริหารได้อย่างเข้มงวด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2528 : 512) งบประมาณระบบนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็เครื่องมือในการควบคุมการใช้จ่ายเงินมิให้มีการใช้จ่ายเงินไปในทางที่มีได้กำหนดหรือแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ ลักษณะของงบประมาณระบบนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 39) คือ

1.1 มุ่งเน้นในเรื่องการควบคุมและตรวจสอบ Input ให้เป็นไปตามที่กำหนด (Control Orientation)

1.2 จำแนกค่าใช้จ่ายตามหมวดค่าใช้จ่ายและรายการใช้จ่ายในการของงบประมาณ จะต้องกำหนดรายการตามหมวดค่าใช้จ่ายให้ชัดเจนและใช้งบประมาณตามรายการที่กำหนดไว้ จะใช้งบประมาณผิดหมวดหรือต่างไปจากรายการที่กำหนดไม่ได้

1.3 ระบบงบประมาณนี้ จะประเมินความสำเร็จหรือล้มเหลวของงบประมาณจากความสามารถที่จะใช้งบประมาณที่ได้รับให้หมดไป ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพการบริหารและผลงานที่เกิดจากการใช้งบประมาณ

1.4 ขาดการยืดหยุ่นและความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2. **งบประมาณแบบแสดงผลงาน (Performance Budgeting)** เป็นงบประมาณที่ให้ความสนใจต่อการประสานงาน การวางแผน และควบคุมให้เป็นไปตามแผนงานหรือเป้าหมาย มีการตรวจสอบว่างบประมาณใช้แล้วได้ผลตามประสงค์หรือไม่ มุ่งให้การใช้จ่ายเป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย พิจารณาในแง่ผลงานโดยดูว่าการใช้จ่ายของรัฐมีประสิทธิภาพหรือมีความประหยัดมาก

น้อยเพียงไร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528 : 515) เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นด้านประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยได้รับอิทธิพลทางแนวความคิดมาจากการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ซึ่งมีแนวคิดว่าการบริหารงานต้องทำโดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดขึ้นจากการศึกษาวิเคราะห์โดยรอบคอบเพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุด (The one best way) ในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้น ระบบงบประมาณแบบนี้ริเริ่มขึ้นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1949 ลักษณะของงบประมาณระบบนี้คือ (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 40)

2.1 จำแนกงบประมาณตามลักษณะงาน (Functional Classification) หรือวัตถุประสงค์ของงาน (Objective Classification) เช่น จำแนกงบประมาณเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุข ฯลฯ

2.2 มีการวัดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (เปรียบเทียบ Output กับ Input) เพื่อหาวิธีทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน Output จะเป็นตัวชี้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2.3 กำหนดมาตรการในการวัดงาน (Work Measurement) และมีระบบบัญชีแสดงราคาต่อหน่วย (Cost Accounting System) สำหรับคำนวณค่าใช้จ่ายของงานต่าง ๆ

3. งบประมาณแบบแผนงานโครงการ (Planning-Programming-Budgeting System : PPBS) เป็นรูปแบบงบประมาณที่นำมาใช้ครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1963 เป็นการผสมผสานกันระหว่างการวางแผนและการจัดทำงบประมาณเป็นเครื่องมือช่วยให้ฝ่ายบริหารตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 528 : 518-519) ระบบงบประมาณแบบนี้บางที่เรียกว่า งบประมาณแบบแสดงแผนงาน (Program Budgeting) ระบบงบประมาณแบบ PPBS มีลักษณะสำคัญคือ (กรมสามัญศึกษา, 2543 : 40)

3.1 งบประมาณแบบการวางแผน การวางโครงการ และการทำงานงบประมาณ (PPBS) นำเอาการวางแผนระยะยาว (3-5 ปี) มาใช้ในการกำหนดวงเงินงบประมาณการวางแผนจะเชื่อมโยงกับนโยบาย เป้าหมายของรัฐบาลและเห็นภาพการทำงานที่ต่อเนื่องไปในอนาคต

3.2 จัดทำแผนงานแยกตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ละด้าน เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ การศึกษา ฯลฯ

3.3 จำแนกแผนงานเป็นแผนงานหลัก แผนงานรอง โครงการหลัก โครงการรอง และกิจกรรม จำแนกงบประมาณตามแผนงาน โครงการ

3.4 กำหนดและวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของโครงการ ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นของโครงการ

3.5 วิเคราะห์ทางเลือกต่าง ๆ เพื่อเลือกวิธีทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.6 พิจารณาค่าใช้จ่ายของโครงการ

3.7 PPBS จะเน้นการวิเคราะห์ ซึ่งมีเทคนิคการวิเคราะห์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ได้แก่ System analysis, Zero base budget analysis, Quantitative analysis, Qualitative analysis, Marginal analysis และ Cost effectiveness หรือ Cost-benefit analysis

3.8 การนำเสนอของงบประมาณต้องจัดทำเอกสาร 3 ชุด คือ

3.8.1 Program Memorandum (PM) เป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นโครงสร้างของสายงาน ความสัมพันธ์ของแผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ ผลงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ

3.8.2 Program Financial Plan (PFP) เป็นแผนการใช้จ่ายของโครงการเงินงบประมาณในระยะยาว เพื่อเป็นหลักประกันว่าโครงการจะดำเนินต่อไปได้ในปีต่อ ๆ ไป

3.8.3 Special Study (SS) เป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์โครงการและทางเลือกโครงการต่าง ๆ

4. งบประมาณฐานศูนย์ (Zero-Base Budgeting) หรืองบประมาณแบบ ZBB เป็นการปฏิรูปวิธีการงบประมาณที่เสนอโดยนายปีเตอร์ เอ. ไพเออร์ (Peter A. Pyhrr) ที่ปรึกษาด้านการจัดการของ นายจิมมี่ คาร์เตอร์ (Jimmy Carter) ขณะดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าการมลรัฐจอร์เจีย และมีการนำมาใช้ในมลรัฐจอร์เจียเป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1971 เป็นวิธีการงบประมาณที่ไม่นำค่าใช้จ่ายในปีก่อนมาเป็นข้อผูกพันหรือเป็นฐานในการตัดสินใจหากแต่เป็นการจัดทำงบประมาณโดยเริ่มคิดจากฐานศูนย์ใหม่ทั้งหมด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528 : 523-524) ลักษณะสำคัญของงบประมาณฐานศูนย์ คือ

4.1 มีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจน จากแนวปฏิบัติงบประมาณฐานศูนย์กำหนดโดยสำนักงานงบประมาณของสหรัฐฯ เมื่อปี ค.ศ. 1977 เป้าประสงค์หลักของงบประมาณฐานศูนย์ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานสำหรับทุกระดับการบริหารในองค์กรที่สามารถระบุผลสำเร็จได้และวัดได้ด้วย

4.2 มีการกำหนดหน่วยตัดสินใจและจัดทำชุดการตัดสินใจ หน่วยตัดสินใจ (Decision Units) หรือเรียกได้ว่าหน่วยกิจกรรม หมายถึงกลุ่มงานสำคัญ หรือโครงการสำคัญของหน่วยงาน เป้าหมายของหน่วยตัดสินใจจะต้องมีความสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของหน่วยงานนั้น ๆ

ปัญหาและข้อจำกัดของระบบงบประมาณแบบแผนงานโครงการ

แม้ว่าระบบงบประมาณแบบแผนงานโครงการจะเป็นระบบที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศอย่างมีแผน มีการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติก็มีข้อจำกัด และปัญหาอุปสรรคที่สำคัญอยู่หลาย ประการ คือ (ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ, 2544 : 9-10)

1. การจัดทำงบประมาณเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางการเมือง บ่อยครั้งมักจะใช้วิธีการประนีประนอมและประสานผลประโยชน์กันระหว่างกลุ่มผลประโยชน์
2. ทักษะของเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการนำระบบงบประมาณมาใช้ได้อย่างได้ผล หากไม่เข้าใจในแนวความคิดและกระบวนการวิเคราะห์เชิงระบบ (System analysis) แล้วก็จะเป็อุปสรรคที่สำคัญในการจัดสรรงบประมาณ
3. เทคนิคการวิเคราะห์ต่าง ๆ เช่น เทคนิคเกี่ยวกับการจัดทำโครงสร้างแผนงาน การวิเคราะห์หาผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-cost Analysis) การวิเคราะห์ความคุ้มค่าหรือค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล (Cost Effectiveness Analysis) ตลอดจนเทคนิคการประเมินผลแผนงานงาน/โครงการ ฯลฯ ซึ่งมักเป็นเทคนิคเชิงปริมาณ จึงมีความยุ่งยากในทางปฏิบัติ
4. การวัดผลสำเร็จของงานเป็นหัวใจสำคัญของระบบงบประมาณแบบแผนงานจึงต้องมีการกำหนดมาตรฐานการวัดผล (Work Measurement) คือ การกำหนดตัวชี้วัด(Indicators) ความสำเร็จของงานในแต่ละด้าน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ปัญหาที่สำคัญของงบประมาณแบบแผนงานโครงการ
 - 5.1 เน้นรายการค่าใช้จ่ายมากกว่ามุ่งความสำเร็จของงาน (ผลผลิต ผลลัพธ์)
 - 5.2 ขาดความเชื่อมโยงในการวางแผนทุกระดับ
 - 5.3 ขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนปฏิบัติงานกับการจัดสรรงบประมาณ
 - 5.4 ขาดการวางแผนการเงินล่วงหน้า
 - 5.5 ขาดความครอบคลุมครบถ้วนทุกแหล่งเงิน
 - 5.6 ขาดความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ
 - 5.7 ไม่คำนึงถึงประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์

ดังนั้น จึงทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2540-2544 และกำหนดแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ และแผนหนึ่งที่สำคัญ คือ แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากเดิมที่มุ่งเน้นการควบคุมการใช้ทรัพยากรมาเป็นระบบ

งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ (Performance-Based Budgeting) ซึ่งตามแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐดังกล่าวจะมีการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งสำนักงบประมาณ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543 : 2) พิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณให้ทันสมัย เพื่อให้สามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเป็นธรรม และมีความโปร่งใส ทั้งนี้โดยเปลี่ยนแปลงจุดเน้นจากการควบคุมทรัพยากรที่ใช้ไป (Inputs) มาเป็นการมุ่งเน้นผลงาน การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณจะทำให้หน่วยงานปฏิบัติมีอิสระในการจัดการทรัพยากรได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร โดยรัฐคาดหวังว่าจะเป็นมาตรการสำคัญที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ และสามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและมีความเป็นธรรม

2.8 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ความหมายของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

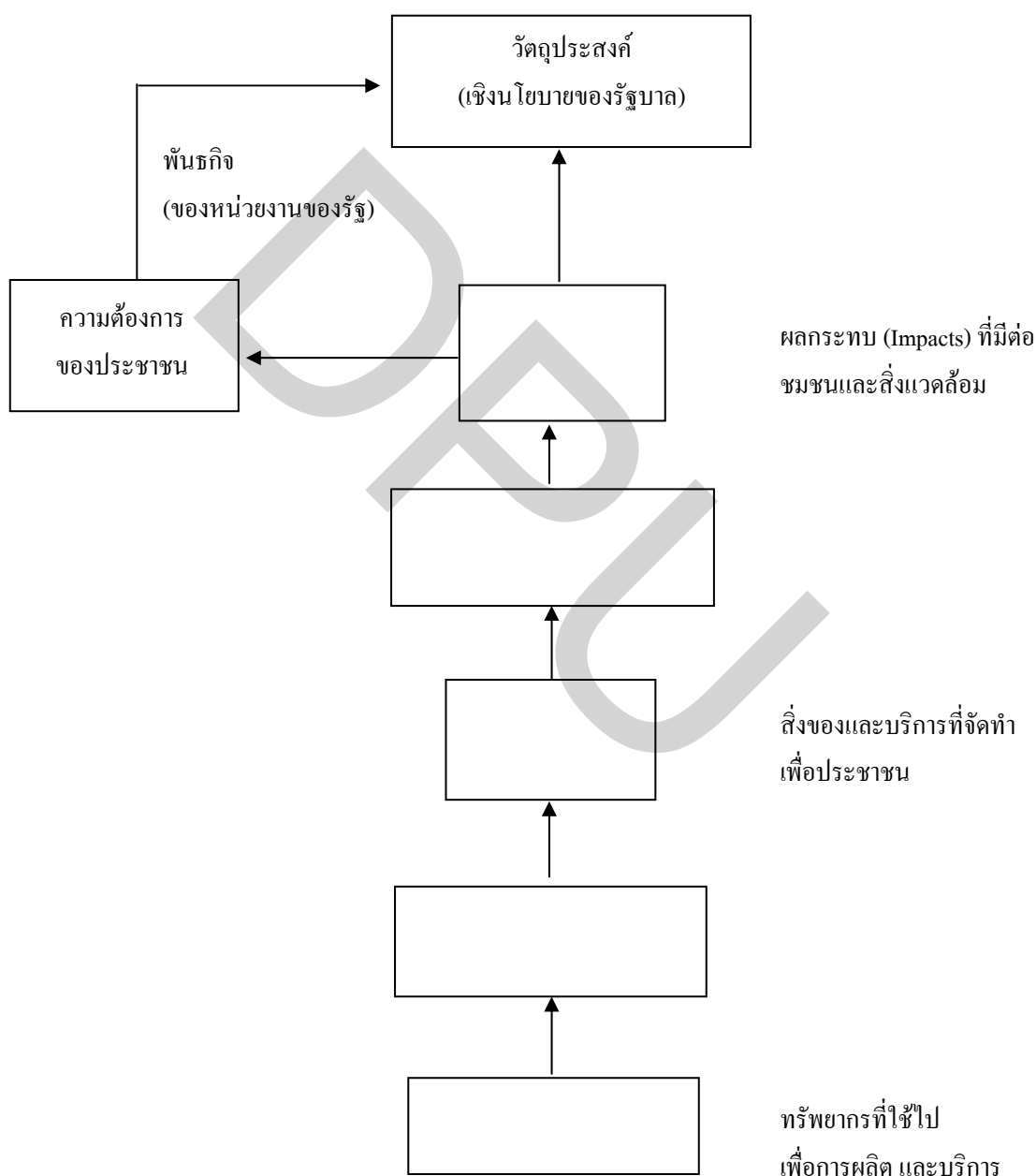
งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB : Performance Based Budgeting) หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบในการระบุพันธกิจขององค์กร เป้าหมาย และวัตถุประสงค์และมีการประเมินผลสำเร็จอย่างสม่ำเสมอ โดยการเชื่อมโยงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรที่ใช้เพื่อให้ได้ผลผลิต และผลลัพธ์เข้ากับเป้าหมายของนโยบายและวัตถุประสงค์ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 36) การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นแนวทางที่ครบวงจรตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิต (Output) และผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เกิดขึ้นเป็นงบประมาณที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่ใช้กับผลงานที่เกิดขึ้นจากการจัดสรรงบประมาณ หรือทรัพยากร ความสำเร็จในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พิจารณาได้จากผลงานที่เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรจะต้องรับผิดชอบผลงานที่เกิดขึ้นซึ่งจะมี 2 ลักษณะ คือ ผลผลิตและผลลัพธ์ ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543 : 13-14)

ผลผลิต เป็นผลที่เกิดขึ้นโดยตรงจากกิจกรรมที่หน่วยงานดำเนินการหรือจัดกิจกรรม เช่น จำนวนหนังสือที่จัดซื้อ จำนวนครูที่เข้ารับการอบรม เป็นต้น ผลผลิตอาจจะเป็นสิ่งของหรือการบริการที่ปรากฏชัดเจน ที่สำคัญกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการจัดกิจกรรมจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากผลผลิตโดยตรง

ผลลัพธ์ เป็นผลที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ในระดับนโยบายหรือในระดับกว้าง บางครั้งเรียกได้ว่าเป็นผลในระดับกว้างและส่งผลกระทบต่อสังคม เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การมีงานทำของบัณฑิตที่จบการศึกษา สภาพสังคมที่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งผลงานที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย และจุดมุ่งหมายของงานหรือสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ถ้าจะเปรียบไปแล้ว งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเสมือนแผนการลงทุนที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้ร่วมลงทุนทุกฝ่าย ในการพิจารณาความคุ้มค่าของผลผลิต ว่าคุ้มค่ากับการลงทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหรือไม่ เงินลงทุนแต่ละส่วนจะได้ผลอะไรตอบกลับมาบ้าง การลงทุนควรจะกำหนดช่วงระยะเวลาเท่าไร ความสำเร็จของการลงทุนอยู่ที่ผลที่ได้รับตอบกลับมา หรือผลลัพธ์

2.9 การดำเนินงานระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

การดำเนินงานระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นแนวทางที่ครบวงจรตั้งแต่การวางแผน การจัดสรรงบประมาณ การจัดการที่เน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) ซึ่งสำนัก-นายกรัฐมนตรี (2542 : 45-57) และชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ (2544 : 17) นำเสนอในรูปแบบการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ที่มา : สำนักนายกรัฐมนตรี (2542 : 44) และชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ (2544 : 17)

จากแผนภูมิมี่คำอธิบายประกอบดังนี้

ความต้องการของประชาชน คือ ความต้องการของผู้รับบริการที่จำเป็นต้องมีการจัดการสำรวจ เพื่อจะได้กำหนดไว้ในพันธกิจและวัตถุประสงค์

พันธกิจ (Mission) คือ ข้อความที่ชัดเจนของจุดมุ่งหมายหลักของส่วนราชการในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนแผนงานของส่วนราชการ ซึ่งควรจะระบุจุดมุ่งหมายสาธารณะที่ส่วนราชการนั้นมุ่งจะบรรลุ นอกจากนี้ส่วนราชการควรจะระบุบริการที่จะให้ลำดับความสำคัญของบริการที่จะให้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นและกลุ่มคนที่จะได้รับประโยชน์

วัตถุประสงค์ (Objectives) คือ ข้อความที่สามารถตรวจวัดได้เกี่ยวกับผลสำเร็จของบริการ หรือแผนงานที่คาดว่าจะทำภายในระยะเวลาที่กำหนดวัตถุประสงค์ อาจมีความเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมกับจุดมุ่งหมายของงานหรือพันธกิจของส่วนราชการ

ผลลัพธ์ (Outcomes) คือ ผลประโยชน์ที่ได้จากผลผลิตและผลกระทบที่มีต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการที่จัดทำหรือผลิตขึ้นมาโดยหน่วยงานของรัฐ ความหมายของผลลัพธ์ คือ การตอบคำถามที่ว่าทำไมจึงมีการดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิตนั้น

การวัดประสิทธิผล (Effectiveness) คือ รายงานที่แสดงว่า ผลผลิตมีส่วนอย่างไรในการทำให้เกิดผลลัพธ์ และหน่วยงานของรัฐเสนอแนะวิธีการใดในการวัดประสิทธิผลของผลผลิตในการทำให้เกิดผลลัพธ์ เป็นการวัดปริมาณ คุณภาพและเวลา การวัดประสิทธิผลคือสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะตัดสินว่าแผนงานหรือโครงการใดสมควรจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าใด ซึ่งในทางปฏิบัติการวัดประสิทธิผลของการให้บริการสาธารณะจะทำได้ยาก ดังนั้นการวัดประสิทธิผลโดยส่วนใหญ่จะเป็นการวัดเชิงคุณภาพมากกว่าการวัดเชิงปริมาณ

ผลผลิต (Outputs) คือ สิ่งของหรือบริการที่เป็นรูปธรรมหรือรับรู้ได้ ที่จัดทำหรือผลิตโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้บุคคลภายนอกได้ใช้ประโยชน์ ความหมายของผลผลิต คือ การตอบคำถามที่ว่า จะได้รับอะไรจากการดำเนินกิจกรรมของรัฐ

การวัดประสิทธิภาพหรือต้นทุน (Cost or efficiency indicators) คือ การสร้าง ผลผลิต / ให้บริการภายในต้นทุนต่ำที่สุดที่สามารถทำได้ ซึ่งมักจะนำเสนอในรูปของต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของผลผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการตรวจรับ ค่าใช้จ่ายของนักเรียนต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายของนักโทษต่อคนต่อปี เป็นต้น

ทรัพยากรที่ใช้ไป คือทรัพยากรที่ใช้เป็นต้นทุนในการผลิตและการบริการ จำแนกเป็น ทรัพยากรประเภททุน (Capital Resourcing) คือ การระดมและการจัดสรรเงินทุนรวมทั้งการ แสวงหาปัจจัยประเภททุนอื่นๆ เช่น เครื่องมือ เครื่องจักร เทคโนโลยี ที่ดิน อาคารสถานที่ โรงงาน คลังสินค้า ยานพาหนะ เป็นต้น และทรัพยากรมนุษย์ (Human Resourcing) คือ การสรรหา การ คัดเลือก การอบรม การให้ความรู้ การกำหนดค่าตอบแทนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

2.10 การวัดผลการดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

การวัดผลการดำเนินงาน (Performance Measures) เป็นการกำหนดว่าจะวัดความสำเร็จ ของแต่ละผลงานอย่างไร นั่นคือ ผู้จัดทำโครงการหรือผู้ประเมินจะต้องกำหนดได้ว่าการดำเนินการ ของแต่ละแผนงาน งาน/โครงการ มีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร การจะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวจะมี กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการอย่างไร ผลผลิตของกิจกรรม และผลลัพธ์ของการดำเนินงานคืออะไร จะใช้สิ่งใดเป็นตัวชี้วัด โดยตัวชี้วัดจะทำหน้าที่บอกคำตอบของประเด็นที่ต้องการทราบในการ วัดผลการดำเนินงาน ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไปนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 48-53)

1. การวัดผลการดำเนินงาน มีดังนี้คือ หน่วยการวัดในเชิงปริมาณใช้สำหรับการประเมิน ผลผลิต และเป็นตัวชี้วัดการบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งหน่วยที่ใช้ตรวจวัดจะต้องกำหนดว่า จะวัด ความสำเร็จของแต่ละผลงานอย่างไร และเพื่อความมีประสิทธิภาพ หน่วยที่ใช้ตรวจวัดต้องชัดเจน เบ็ดเสร็จ นำมาใช้ได้ และอยู่ในกรอบของเวลา โดยทั่วไปแล้วหน่วยที่ใช้ตรวจวัดจะต้องครอบคลุม เรื่อง ปริมาณ คุณภาพ ความทันเวลาที่กำหนด ดังนี้

1.1 ลักษณะของการตรวจวัดผลการดำเนินงาน

1.2 หน่วยที่ใช้ตรวจวัดจะต้องแสดงประมาณของผลลัพธ์ ผลผลิต ประสิทธิภาพหรือ ประสิทธิภาพ

1.3 โดยทั่วไปรายงานการวัดผลการดำเนินงานของหน่วยงานปฏิบัติควรจะสัมพันธ์กับ พันธกิจและงานและไม่ควรเป็นการตรวจวัดกิจกรรมเพียงครั้งเดียวหรือในระยะเวลาสั้น ๆ

1.4 การวัดผลการดำเนินงานควรจะดำเนินการดังนี้

1.4.1 มีความสัมพันธ์โดยตรงกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหน่วยงาน ปฏิบัติ

1.4.2 ตรวจวัดสิ่งเดียวกันตลอดช่วงระยะเวลา

1.4.3 ใช้ข้อมูลที่มีอยู่ต่อเนื่อง

1.4.4 แสดงความเปลี่ยนแปลงหรือความแตกต่างที่กิจกรรมของหน่วยงาน ปฏิบัติจะมีต่อกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหา

1.4.5 ใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่ายและชัดเจน

1.5 เกณฑ์การตรวจสอบการดำเนินงาน

1.5.1 ปริมาณ ควรมีการกำหนดปริมาณที่ตรวจนับได้ของผลผลิตทุกอย่าง ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดได้ควรมีการระบุข้อมูลประมาณการ

1.5.2 ต้นทุน ต้นทุนที่คาดหวังและต้นทุนจริงเป็นส่วนที่สำคัญมากของการจัดทำประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในการเสนอของบประมาณ หน่วยงานปฏิบัติจะต้องรายงานต้นทุนที่จ่ายในการจัดทำผลผลิตหลัก หน่วยงานปฏิบัติต้องมีระบบบัญชีที่รับ ฟังจ่าย (Accrual Accounting Systems) ของผลผลิตหรือกิจกรรมที่จะประมาณการได้ถูกต้องตลอดจนการตรวจวัด การติดตามผล และการรายงานอย่างละเอียดของต้นทุนที่จ่ายของแต่ละงาน หากเป็นไปได้หน่วยงานที่ปฏิบัติต้องสามารถคำนวณต้นทุนเฉลี่ย (Average Costs) และต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal Costs) ของผลงานได้

1.5.3 คุณภาพ ถึงแม้ว่าผลผลิตที่ต่างกันย่อมมีคุณภาพที่แตกต่างกันแต่ละวิธีการวัดและมาตรฐานของคุณภาพควรจะครอบคลุมทุกเรื่อง สามารถระบุอย่างแน่นอนในเรื่องของการประเมินและการรายงานคุณภาพ และหากเป็นไปได้ต้องสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของผู้ใช้สิ่งของหรือผู้ใช้บริการ และให้ความสำคัญแก่ความต้องการของผู้ใช้สิ่งของหรือผู้ใช้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้บริการกลุ่มเป้าหมาย

1.5.4 เวลา การนำส่งผลงานภายในเวลาที่ตกลง หรือการให้บริการภายในเวลาที่กำหนด เป็นคุณลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการวัดผลการดำเนินงาน การที่หน่วยงานปฏิบัติไม่สามารถนำส่งผลผลิตภายในเวลาที่กำหนด (โดยมิได้นำเรื่องคุณภาพมาพิจารณา) ย่อมจะได้รับการประเมินที่ไม่เป็นที่พอใจจากทั้งรัฐบาลและผู้ใช้สิ่งของหรือผู้ใช้บริการ

2. การวัดผลลัพธ์ (การวัดประสิทธิผล หรือการวัดผลกระทบที่ตามมา) เป็นการวัดบริการ ที่รัฐให้แก่ประชาชน ในแง่ของการบรรลุตามเป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์ของรัฐบาล หรือ การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ผลลัพธ์ (Outcomes) ได้แก่ ผลที่ตามมา ผลกระทบ ได้แก่ผลที่รับจากการดำเนินงาน เช่น ผลกระทบ (โดยตั้งใจหรือมิได้ตั้งใจ) จากผลผลิตของรัฐบาลในเรื่องประชากร หรือปัญหาด้านใดด้านหนึ่ง การประเมินผลลัพธ์จากผลผลิตหน่วยงานปฏิบัติ เป็นสิ่งที่ทำได้ยากมากกว่าการตรวจวัดผลงาน ดังนั้นการประเมินผลลัพธ์จึงต้องกระทำในช่วงเวลาที่ยาวนาน โดยการศึกษา นโยบายตลอดจนกระบวนการประเมินผลอื่น ๆ เช่น การประเมินโครงการ การประเมินผลลัพธ์ของผลผลิต จึงควรแสดงให้เห็นประสิทธิผลของผลผลิตของหน่วยงานปฏิบัติ ในการบรรลุถึงนโยบาย

ของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สามารถแสดงออกเป็นตัวเลขการตรวจวัดผลลัพธ์จะต้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เชิงนโยบาย

3. การวัดผลผลิต หน่วยการตรวจวัดที่แสดงจำนวนงานที่ทำ จำนวนบริการที่ให้หรือจำนวนประชาชนที่ได้รับบริการจากหน่วยงานปฏิบัติ การตรวจวัดผลผลิตนั้นอาจเป็นการตรวจวัดผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นโดยเปรียบเทียบกับผลที่ต้องการให้เกิดหรือมาตรฐานผลผลิต เช่น มาตรฐาน หรือจำนวนผลผลิตที่กำหนดล่วงหน้าในส่วนของการวางแผนการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีหน่วยงานปฏิบัติควรกำหนดการตรวจวัดผลผลิตและมาตรฐานของหน่วยงานที่จะมีการส่งมอบ นอกจากนี้ ในระหว่างปีงบประมาณและเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณจะต้องสามารถประเมินผลผลิตจริงโดยเปรียบเทียบกับผลผลิตตามเป้าหมายรูปแบบอื่น ๆ ของการวัดผลผลิต ได้แก่ การวัดผลผลิตในการให้คำแนะนำเชิงนโยบายนอกจากวัดผลผลิตตามหลักการทั่วไปแล้ว การให้คำแนะนำเชิงนโยบายควรต้องมีการตรวจวัดผลการดำเนินงานโดยการตรวจวัดคุณภาพของแต่ละรายงานและกรอบเวลาในการให้คำแนะนำเชิงนโยบายและการตรวจวัดปริมาณขอบเขต ของงานนโยบายที่ทำเสร็จหน่วยในการวัดและการวัดผลผลิต โดยทั่วไปแล้วควรมีหน่วยในการวัดปริมาณของสิ่งของหรือบริการที่จัดให้ การตรวจวัดด้วยวิธีอื่นนี้อาจเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะของผลผลิตทางเลือกในการดำเนินการเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ต้องการ หน่วยงานปฏิบัติควรให้คำแนะนำว่ามีทางเลือกหรือไม่ในการจัดทำผลงาน เช่นการจัดซื้อ/จัดจ้าง จากเอกชนหรือให้บริการในการจัดทำจากหน่วยงานอื่นในภาครัฐ นอกจากนี้หน่วยงานปฏิบัติควรให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่จะตามมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดทำในแง่ของนโยบาย ต้นทุนรายได้และบุคลากร

3.1 การคิดต้นทุนของผลผลิต ต้นทุนรวมเป็นสิ่งที่สำคัญมากในระบบการจัดทำ เป็นการครอบคลุมทรัพยากรที่ใช้ไปในกระบวนการในการจัดทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสิทธิภาพและการได้ประโยชน์สูงสุด ตลอดจนการคิดราคาของผลผลิต การคิดต้นทุนของผลผลิต ต้องสามารถตอบได้ว่า ได้ครอบคลุมต้นทุนทั้งที่เป็นตัวเงินและมีตัวตน(ค่าใช้จ่ายลงทุนและค่าใช้จ่ายประจำ ต้นทุนโดยตรงและต้นทุนโดยอ้อม ค่าใช้จ่ายการถือครองสินทรัพย์และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน) ได้เปรียบเทียบกับต้นทุนทางอ้อมกับมาตรฐานที่ดีที่สุดของหน่วยงานอื่น ได้คำนวณต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตเพื่อการคิดราคาหรือการกำหนดราคากลางสำหรับผู้ให้บริการและตัวเงินที่จะประหยัดได้จากการลดหรือการเลิกทำผลผลิต

3.2 ต้นทุนรวมเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการตัดสินใจเกี่ยวกับผลผลิตเพราะเกี่ยวข้องกับการพิจารณาทางเลือกในการจัดผลผลิต หรือ ผู้จัดทำผลผลิตรายอื่นตัวเงินที่มีโอกาสประหยัดได้จากการเปลี่ยนแปลงผลผลิตหรือการงดไม่จัดทำผลผลิตการคำนวณเงิน ที่ต้องใช้ในการจัดทำโครงการใหม่ การคิดราคาของผลผลิตเพื่อการคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุน การคิดต้นทุนของ

โครงการหรือกิจกรรม เพื่อการวิเคราะห์งบประมาณและจัดสรรรายจ่ายประจำให้กับผลผลิตโครงการหรือผลลัพธ์

4. การวัดประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือชี้ให้เห็นว่าบริการที่รัฐจัดให้ใช้ค่าใช้จ่ายที่ต่ำสุดหรือไม่ แต่การวัดนี้อาจบอกได้ว่า บริการที่ให้นั้นเป็นการตอบสนองความต้องการที่มุ่งหมายหรือไม่และเมื่อเวลาผ่านไป การวัดนี้จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนของหน่วยและประสิทธิภาพของการให้บริการ เช่น ค่าใช้จ่ายต่อรายค่าใช้จ่ายในการบริหารคิดเป็นร้อยละของเงินที่ให้ต้นทุนเฉลี่ยต่อการเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าใช้การประมาณการ ค่าใช้จ่ายต่อผู้ให้บริการ

5. การวัดความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness Measure) เป็นเครื่องมือในการประเมินเปรียบเทียบทางเลือกของการให้บริการเป็นการให้พื้นฐานในการประเมินว่ามีวิธีอื่นหรือไม่ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่มีประสิทธิผลเท่ากัน แต่มีต้นทุนต่ำกว่าหรือมีประสิทธิผลสูงกว่าแต่มีต้นทุนเท่ากัน เช่น ค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนที่ได้ทำงานตามที่ได้รับการอบรมฝึกฝนมา ค่าใช้จ่ายต่อผู้ใช้บริการที่พอใจในบริการ ค่าใช้จ่ายต่อผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาจนหายเป็นปกติ

ข้อมูลด้านต้นทุนและความถูกต้องของข้อมูล ได้แก่ การบันทึกและวิเคราะห์ต้นทุนอย่างต่อเนื่องหรือทุกช่วงเวลาตามระบบการรายงานทางการเงินแบบพึงรับ พึงจ่าย เป็นสิ่งที่จำเป็นในการคำนวณหาต้นทุนของผลผลิตรวมทั้งต้นทุนเฉลี่ยและต้นทุน ส่วนเพิ่มการคำนวณต้นทุนของผลผลิต ควรจะสะท้อนให้เป็นต้นทุนโดยตรง เช่น ค่าแรงงานและ/หรือ ค่าวัสดุสิ้นเปลือง และการจัดสรรต้นทุนทางอ้อมในแง่ของกิจกรรม ประเด็นสำคัญในการคำนวณหาต้นทุนรวม คือ ความถูกต้องที่ได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการได้มาซึ่งความถูกต้อง ปัจจัยที่ต้องการพิจารณาคือเนื้อหาของผลงานและค่าใช้จ่ายตลอดจนระดับความถูกต้องที่ต้องการ

การรายงานตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้หน่วยงานของรัฐสามารถรายงานตัวชี้วัดหลักที่แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานของโครงการตัวชี้วัดหลักที่แสดงถึงประสิทธิผลจะขึ้นอยู่กับการวัดผลผลิตและผลลัพธ์ ประเด็นในการพิจารณาผลการดำเนินงาน ได้แก่ ผลผลิตสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ ผลผลิตนั้นส่งผลสำคัญในการบรรลุผลลัพธ์ที่รัฐบาลต้องการหรือเป้าหมายในทางนโยบายหรือไม่ ความไม่สอดคล้อง หรือความล้มเหลวเกิดจากผลลัพธ์ที่เหมาะสมหรือเกิดจากตัวของผลผลิต ผลกระทบทางการเงินหรือบุคคลเป็นอย่างไรหากต้องเลิก โครงการมีโอกาสที่หน่วยงานปฏิบัตินั้นจะมีรายได้เพิ่มขึ้นหรือไม่ สิ่งที่ใช้ที่แท้จริงจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายบริการ หรือเป็นค่าปรับหรือเป็นภาษี รัฐบาลควรรับเป็นภาระต้นทุนรวมของผลผลิตหรือไม่ ควรจะกำหนด “ราคาตลาดที่เป็นธรรม” หรือใช้หลัก “ผู้ใช้เป็นผู้จ่าย” เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระต้นทุนบางส่วนหรือทั้งหมดหรือไม่ สมควรที่จะลดปริมาณของผลผลิตหรือไม่

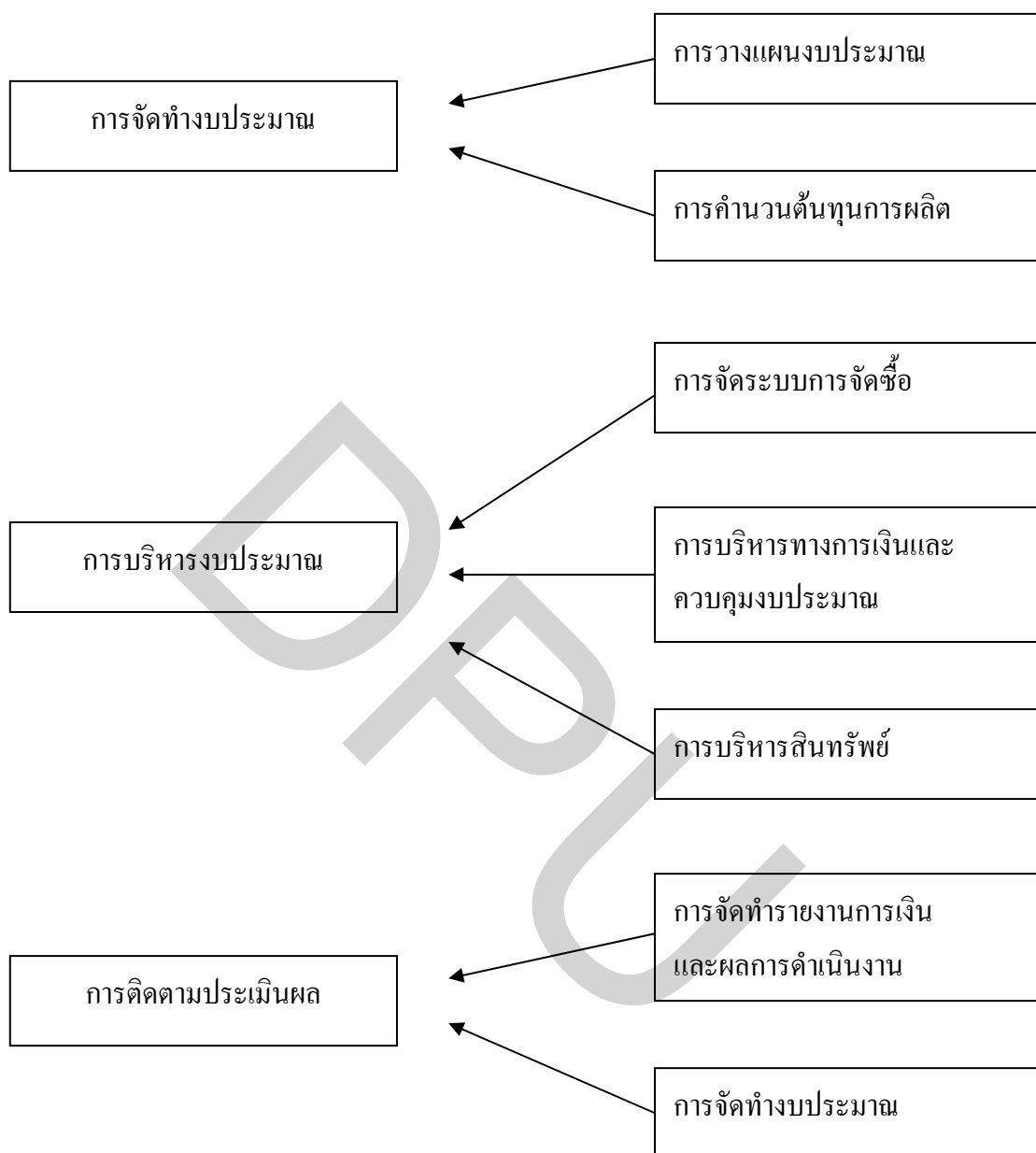
มีการซื้อขายของผลิตหรือการขัดแย้งกับผลิตหรือไม่ หรือมีความสัมพันธ์ใดเกิดขึ้น ที่สำนักงบประมาณรับทราบหรือไม่ ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ผลิตดังกล่าวควรให้ภาคเอกชนเข้ามา มีบทบาทหรือไม่ ได้แก่ สามารถทำสัญญาให้เอกชนมาดำเนินการได้หรือไม่ บทบาทของรัฐบาลควรเป็นอย่างไร เช่น เป็นผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินเป็นผู้ให้บริการหรือผู้ให้ใช้ผลิต เป็นผู้จัดซื้อ/จัดจ้างหรือเป็นเจ้าของ สามารถแยกกันได้อย่างชัดเจนหรือไม่ระหว่างนโยบายและการส่งมอบบริการ ต้นทุน/ผลประโยชน์ของการจัดทำด้วยวิธีอื่นเป็นอย่างไร จะมีผลตามมาของการจัดทำด้วยวิธีอื่นหรือไม่ การจัดทำผลิตมีประสิทธิภาพหรือไม่ ได้แก่ สามารถลดค่าใช้จ่ายประจำได้หรือไม่ หน่วยงานปฏิบัตินั้นได้กำหนดมาตรฐานของประสิทธิภาพในการจัดทำผลงานหรือไม่ มีข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานที่เชื่อถือได้หรือไม่ ค่าเบี่ยงเบนจากมาตรฐานมีน้อยหรือไม่ หน่วยงานปฏิบัติได้ประเมินผลอย่างเป็นทางการว่า ผลิตมีส่วนในการบรรลุถึงผลลัพธ์ที่ต้องการหรือไม่ และสมควรที่จะมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการหรือไม่ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542 : 53-54)

2.11 องค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หรือ PBB

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) มีองค์ประกอบในกระบวนการจัดทำงบประมาณที่ไม่แตกต่างไปจากระบบงบประมาณแบบแผนงาน (PPBS) กล่าวคือ ประกอบด้วยกระบวนการ การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามประเมินผล โดยสำนักงบประมาณจะจัดสรรงบประมาณแบบวงเงินรวมหรือเป็นก้อน (Block Grant) ให้กับหน่วยงานของรัฐภายใต้เงื่อนไขคือ หน่วยงานภาครัฐจะต้องมีมาตรการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles คือ (ชัยสิทธิ์ เถлимมีประเสริฐ, 2544 : คำนำ, 23)

1. การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning)
2. การคำนวณต้นทุนผลิต (Output Costing)
3. การจัดการระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management)
4. การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ (Financial Management/Fund Control)
5. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management)
6. การจัดทำรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting)
7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)

ซึ่งแสดงดังภาพที่ 2.2



ภาพที่ 2.2 กระบวนการงบประมาณกับมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles

ที่มา : ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ (2544 : 23)

การจัดทำระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน หรือ PBB จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานในทุกระดับ จะต้องมีกลไกขับเคลื่อนไปในทิศทางที่ถูกต้อง โดยอาศัยแนวทางการพัฒนาตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน หรือที่เรียกว่า “7 Hurdles” ซึ่งประกอบไปด้วย (ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ, 2544 : 8, 1-4 และกรมสามัญศึกษา, 2544 : 50-53)

1. การวางแผนงบประมาณ (Budgeting Planning) การใช้จ่ายงบประมาณของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในชาตินั้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการในสิ่งที่เป็นพันธกิจหลักของหน่วยงานเพื่อสนองตอบต่อเป้าหมายขององค์กรและเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น สิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นสิ่งแรกก็คือการจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และจะต้องบอกได้ว่า ผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินงานคืออะไร จะใช้สิ่งใดเป็นตัวชี้วัดผลของการดำเนินงาน กลยุทธ์ที่ได้จากการจัดทำแผนกลยุทธ์ดังกล่าว จะต้องนำมาแปลงสู่แผนงาน งาน/โครงการ ตามประเภทค่าใช้จ่ายที่กำหนดและครอบคลุมทุกแหล่งเงินงบประมาณ รวมถึงการประมาณการค่าใช้จ่ายล่วงหน้าสำหรับการดำเนินงานอีก 3 ปีงบประมาณ เพื่อเป็นการประกันได้ว่าหากสถานการณ์ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หน่วยงานจะสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ได้กำหนดไว้ และเนื่องจากการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะจัดสรรเป็นเงินก้อน (Block Grant) ให้แก่หน่วยงานภาครัฐบนพื้นฐานของข้อตกลงของผลผลิต และผลลัพธ์ที่หน่วยงานจะต้องส่งมอบให้แก่รัฐบาล ดังนั้นเพื่อให้มีความชัดเจนและโปร่งใส และเป็นที่ยืนยันว่ามีการดำเนินงานตามที่ได้ทำการตกลงกันไว้ หน่วยงานจะต้องมีระบบการจัดสรรงบประมาณสู่หน่วยผลิตหรือหน่วยบริการที่ชัดเจน และมีรายละเอียดเพียงพอสำหรับการกำกับติดตามผลการดำเนินงาน

2. การคำนวณต้นทุนของกิจกรรม (Activity Based Costing ต้นทุนผลผลิตหรือบริการ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดทำและบริหารงบประมาณเพราะต้นทุนเป็นตัวเลขที่แสดงถึงราคาของผลผลิตหรือบริการที่รัฐบาลจะต้องจัดซื้อจากหน่วยงานภาครัฐ นับเป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงเป็นประโยชน์ในการพิจารณาทบทวนการดำเนินงานของหน่วยงานว่างาน/โครงการ ดังกล่าวจะดำเนินการต่อไป หรือหยุดดำเนินการ (หากดำเนินงานไม่มีประสิทธิผลและไม่มีประสิทธิภาพ) ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องจัดวางระบบในการคิดต้นทุนผลผลิตที่เหมาะสม และสามารถแสดงผลได้โดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการดำเนินงานและการติดตามตรวจสอบ นอกจากนี้จะต้องมีระบบการบริหารต้นทุนที่จะแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

3. การจักระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management) การจัดซื้อจัดจ้าง เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการประหยัดในการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดิน และจะมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนของผลิตหรือบริการ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่มีการแข่งขันโดยเสรี โปร่งใส และตรวจสอบได้จะเป็นการลดการสูญเสียเงินงบประมาณได้อย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดวางระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ดีมีแผนในการจัดซื้อที่จะบ่งบอกว่าจะจัดซื้อพัสดุชนิดไหน ในเวลาใด และจะจัดซื้ออย่างไรเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานได้ทันเวลา มีประมาณ มีคุณภาพ และมีราคาที่เหมาะสม ในทำนองเดียวกันจะต้องมีแผนในการจัดจ้างที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประหยัด

4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ (Financial Management/Found Control) การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณเป็นกลไกที่จำเป็นสำหรับการประกันว่าความคล่องตัวทางการงบประมาณที่หน่วยงานภาครัฐได้รับ (จากการกระจายอำนาจและผ่อนคลายการควบคุม) จากหน่วยงานกลางนั้น จะไม่นำไปสู่การกระจายงบประมาณที่ไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นภายในหน่วยงานภาครัฐแต่ละระดับจะต้องมีมาตรฐานในการควบคุมงบประมาณ รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบในเรื่องการบัญชีและการเงิน รายการทางบัญชี (Chart of Account) จะต้องแสดงถึงรายการที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการควบคุมงบประมาณ และการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย (Unit Cost) สำหรับการรายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงมีระบบการอนุมัติตรวจสอบ เช็กระบบยอด และกระบวนการบันทึกเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

5. การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management) สินทรัพย์นับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการดำเนินงานของทุกองค์กรหากองค์กรมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่คุ้มค่าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลให้มีต้นทุนในการดำเนินงานสูงกว่าที่ควรจะเป็น สาเหตุโดยทั่วไปของความสิ้นเปลืองงบประมาณอันเนื่องมาจากการใช้สินทรัพย์ คือ ไม่มีการบำรุงรักษา ความสูญหาย การจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่ในขณะที่สินทรัพย์เดิมยังสามารถใช้งานได้ การขาดความชัดเจนของกฎระเบียบในการขายสินทรัพย์เดิมที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต รวมถึงการขาดการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้บังเกิดผลประโยชน์สูงสุด ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้บังเกิดสัมฤทธิ์ผล และมีแผนการจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่เท่าที่จำเป็นอย่างแท้จริง

6. การจัดทำรายงานการเงินและผลการดำเนินงาน (Financial and Performance Reporting) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการติดตามและประเมินผล เป็นการแสดงถึงความโปร่งใสในการใช้จ่ายเงิน ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือที่จะใช้กำกับการทำงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อจะบ่งชี้ถึงผลการ

ดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของรัฐบาลว่าควร จะดำเนินกิจกรรมหรือมีหน่วยงานนั้นต่อไปหรือไม่อย่างไร

7. การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) การปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณจากระบบ งบประมาณแบบแผนงานไปสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะมีการลดบทบาทของ หน่วยงานกลางที่เคยทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและมีความคล่องตัว ในการบริหารงบประมาณมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันอาจจะส่งผลให้มีการใช้งบประมาณอย่างไม่มี ประสิทธิภาพได้ ดังนั้น การตรวจสอบภายในจึงถือเป็นกลไกที่สำคัญในการควบคุมการใช้ง งบประมาณให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและมีสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

จะเห็นได้ว่า 7 Hurdles เป็นเครื่องมือนำไปสู่มาตรฐานการจัดการทางการเงินที่ชัดเจน เปรียบเหมือนเข็มทิศที่จะนำทางประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่เพิ่งเริ่มต้นนำระบบงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานมาใช้ไปสู่ความสำเร็จในการใช้ระบบเงินงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB) เป็น เส้นใจที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการผ่อนคลายการควบคุมของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เพื่อเป็นหลักประกันว่าการให้ความคล่องตัวในการดำเนินงานกับหน่วยงานภาครัฐจะไม่ก่อให้เกิด ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณไปในทางที่ไม่เหมาะสมและการตรวจสอบนอกจากจะตรวจสอบทาง การเงิน (Financial Audit) แล้วยังเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Performance Audit) โดย เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ที่ได้จากการใช้ทรัพยากรด้วย

2.12 กระบวนการงบประมาณ

กระบวนการงบประมาณแผ่นดิน (Budget Process) หรือวิธีการงบประมาณ (Budget Procedure) หมายถึง กระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอนเกี่ยวกับการกำหนดแผนความต้องการใน เรื่อง บุคลากร วัสดุ และเงินที่จะใช้ในการดำเนินงาน และกำหนดเป็นงบประมาณประจำปีเสนอ รัฐสภาพิจารณาอนุมัติและตราเป็นพระราชบัญญัติ ประกาศเป็นกฎหมายใช้เป็นกรอบในการบริหาร และควบคุมงบประมาณประจำปี ประกอบด้วยขั้นตอนหลักที่สำคัญ (สำนักงบประมาณ, 2530 : 19- 26) คือ

- ขั้นการจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation)
- ขั้นการอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption)
- ขั้นการบริหารงบประมาณ (Budget Execution)
- ขั้นติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ (On-Going Evaluate & Monitoring)

1. การจัดทำงบประมาณ (Budget Preparation)

เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการงบประมาณ ซึ่งฝ่ายบริหาร คือ รัฐบาลมีหน้าที่ในการเสนองบประมาณประจำปีต่อฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในทางปฏิบัติผู้มีบทบาทในการจัดทำงบประมาณ โดยตรง ได้แก่ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ใช้งบประมาณ และสำนักงบประมาณ สำนักงบประมาณมีอำนาจหน้าที่ในการวิเคราะห์คำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ๆ และจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาและเสนอต่อรัฐสภาต่อไป ประกอบด้วย กิจกรรมที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้

- 1.1 การจัดทำปฏิทินงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.2 การกำหนดวงเงินและนโยบายงบประมาณประจำปี
- 1.3 การกำหนดทิศทางการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.4 การกำหนดกรอบวงเงินค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- 1.5 การแจ้งกระทรวง ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ จัดทำงบประมาณประจำปี
- 1.6 การจัดทำประมาณการรายรับและคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ๆ
- 1.7 การพิจารณาค่าของงบประมาณรายจ่าย และประมาณการรายได้ของสำนักงบประมาณ และการจัดคำขอเสนองบประมาณประจำปี
- 1.8 การเสนองบประมาณประจำปีต่อรัฐสภา

2. การอนุมัติงบประมาณ (Budget Adoption)

การอนุมัติงบประมาณ หมายถึง การพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารประกอบงบประมาณซึ่งฝ่ายบริหารหรือรัฐบาลเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วย 2 สภา คือสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา โดยร่างพระราชบัญญัติฯ จะผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน 3 วาระ แล้วจึงเสนอวุฒิสภาพิจารณาก่อน นำทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป

3. การบริหารงบประมาณ (Budget Execution)

เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีประกาศเป็นกฎหมายใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ใช้งบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และวิธีการที่กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2525 และระเบียบการก่องหนี่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ พ.ศ. 2534 ตลอดทั้งระเบียบปฏิบัติภายในแต่ละส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

หน่วยงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ผู้ใช้งบประมาณ สำนักงบประมาณ

4. การติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ (On-Going Evaluate & Monitoring)

การติดตามประเมินผลการใช้งบประมาณ หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายเงินของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของแผนงาน/โครงการในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเอกสารงบประมาณประจำปีและตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน หน่วยงานหลักที่มีบทบาทในการควบคุมงบประมาณที่สำคัญ ได้แก่ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ใช้งบประมาณ สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ทั้งนี้ การควบคุมงบประมาณของหน่วยงานข้างต้นจะไม่ครอบคลุมถึงหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ (หน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภาภายใน เก้าสิบวันหลังสิ้นปีงบประมาณ) สำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจนั้นนอกจากจะถูกควบคุมจาก 4 หน่วยงานดังกล่าวแล้ว รัฐสภายังสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของฝ่ายบริหารด้วย โดยคณะกรรมการสามัญของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเรียกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงถึงการปฏิบัติปฏิบัติงานและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณได้ (ชุตินา ศิริธาเจษฎ์, 2544 : 48)

จากกระบวนการงบประมาณทั้ง 4 ขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ชัดเจนว่า การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแต่ละปีนั้น กว่าจะดำเนินการจนประกาศบังคับใช้เป็นกฎหมายได้จะต้องผ่านขั้นตอนการพิจารณาตรวจสอบจากทั้งฝ่ายข้าราชการคือ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ และสำนักงบประมาณที่ทำหน้าที่พิจารณาจัดสรร ผ่านการพิจารณาจากฝ่ายบริหารคือรัฐบาล โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบ และผ่านการตรวจสอบจากฝ่าย

นิติบัญญัติ คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาที่ทำหน้าที่ในการอนุมัติ นอกจากนี้ ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณก็ยังมีกำหนดแผนปฏิบัติงานของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ชัดเจน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เชื่อได้ว่า การใช้จ่ายเงินงบประมาณจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายในระยะ 1 ปีงบประมาณที่กำหนด

2.13 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประวัติความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพด้านการศึกษาของ ปวงชนชาวไทยไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และในบทเฉพาะกาลมาตรา 335(3) ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า สิบสองปี ภายในเวลาห้าปี หลังจากรัฐธรรมนูญประกาศใช้ ดังนั้น รัฐจะต้องดำเนินการตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และต้อง เตรียมการให้พร้อม ที่จะจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของไทยที่กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทยให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ มาตรา 10 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้อง จัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ)การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและ มีคุณภาพ โดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย”

เพื่อเป็นการตอบสนองตามเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ จึงเป็น หน่วยงานที่จะต้องมารวมกัน เป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ทั้งนี้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 62 ก วันที่ 6 กรกฎาคม 2546 และกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุ-เบกษา เล่มที่ 120 ตอนที่ 63ก วันที่ 7 กรกฎาคม 2546

ภารกิจเกี่ยวกับการจัดและการส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้งจัดสรรทรัพยากร และ บริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. พัฒนาระบบการบริหารและส่งเสริม ประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา
4. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา
5. พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และประสาน ส่งเสริม การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นของเขตพื้นที่การศึกษา
6. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมายแผนการดำเนินงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัศน์

ประชากรในวัยเรียนจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย และมีศักยภาพในระดับสากล

พันธกิจ

จัดและส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่ประชากรวัยเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และมีคุณภาพตามมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไว้ 5 ประการ

1. สร้างความเสมอภาคในโอกาสการเข้าถึงการบริการทางการศึกษา
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และมุ่งสู่ระดับสากลบนพื้นฐานภูมิปัญญาไทย
3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียมกัน
4. พัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. สร้างความเป็นเลิศในการบริหารจัดการ

โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน่วยงานในสังกัด ๑๐ สำนัก ได้แก่

1. สำนักอำนวยการ (สอ.)
2. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สนพ.)
3. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (สวก.)
4. สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา (สตผ.)
5. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.)
6. สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ (สพร.)
7. สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ (สคส.)
8. สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน (สทร.)
9. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา (สนก.)
10. สำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.)

หน่วยงานที่ตั้งขึ้นภายในคือ

1. หน่วยตรวจสอบภายใน (ตสน.)
2. กลุ่มงานพัฒนาระบบบริหารราชการ (กพร.)

หน่วยงานภูมิภาค

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 175 เขต (สพท. ตามด้วยชื่อจังหวัดและ/หรือลำดับหมายเลข) ตั้งอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.14 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมยศ อักษร (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์หลัก 4 ประการ ประการแรกเป็นการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ประการที่สอง เป็นการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะเกี่ยวกับงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ประการที่สาม เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะเกี่ยวกับงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณกับระดับความคิดเห็นที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานและประการสุดท้าย เป็นการศึกษาข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณ มีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ลักษณะส่วนบุคคลและลักษณะเกี่ยวกับงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดและเสนอแนะเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานที่สำคัญคือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ดังนั้น จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาแก่เจ้าหน้าที่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอย่างแท้จริง

พรทิพย์ เอ็กกันหา (2546) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณมีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากร ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบตามปัจจัยด้านบุคคล พบว่า ปัจจัยด้านเพศ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ระดับตำแหน่ง สายงานที่รับผิดชอบ และระยะเวลาปฏิบัติงาน ไม่ทำให้เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยด้านอายุ สำหรับปัจจัยด้านความพึงพอใจในงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีต่อการพัฒนาบุคลากร

เจนรักษา ชัยบุญธรรม (2545) ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณที่มีต่อระบบการติดตามและประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณมีความคิดเห็นต่อระบบการติดตามและประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สาขาวิชาที่จบการศึกษา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นปัจจัยทางเพศ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งและสายงานรับผิดชอบ ส่วนปัจจัยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน โดยเฉพาะประเด็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณให้ปฏิบัติตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยวิธีการจัดอบรม จัดประชุมเชิงวิชาการ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เอกสารทางวิชาการหรืออาจจัดวิทยากรที่มีความรู้และเชี่ยวชาญเฉพาะบรรยายให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานประมาณเป็นการเร่งด่วนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งมีการพัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ใช้ปฏิบัติงานควบคู่ไปด้วย ตลอดจนนำเทคโนโลยีที่มีสมรรถนะสูงมาใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สุพจน์ สำราญจิตต์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าในฐานะหน่วยงานนำร่องที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผลการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าเห็นด้วยอย่างมากต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าได้แก่ ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมสัมมนาเพื่อสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่เจ้าหน้าที่ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ ความหมายของคำว่า ผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบ การจัดลำดับความสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีต่อการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และประเด็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล นอกจากนี้ ยังพบว่าการปฏิบัติภายใต้ระบบงบประมาณ

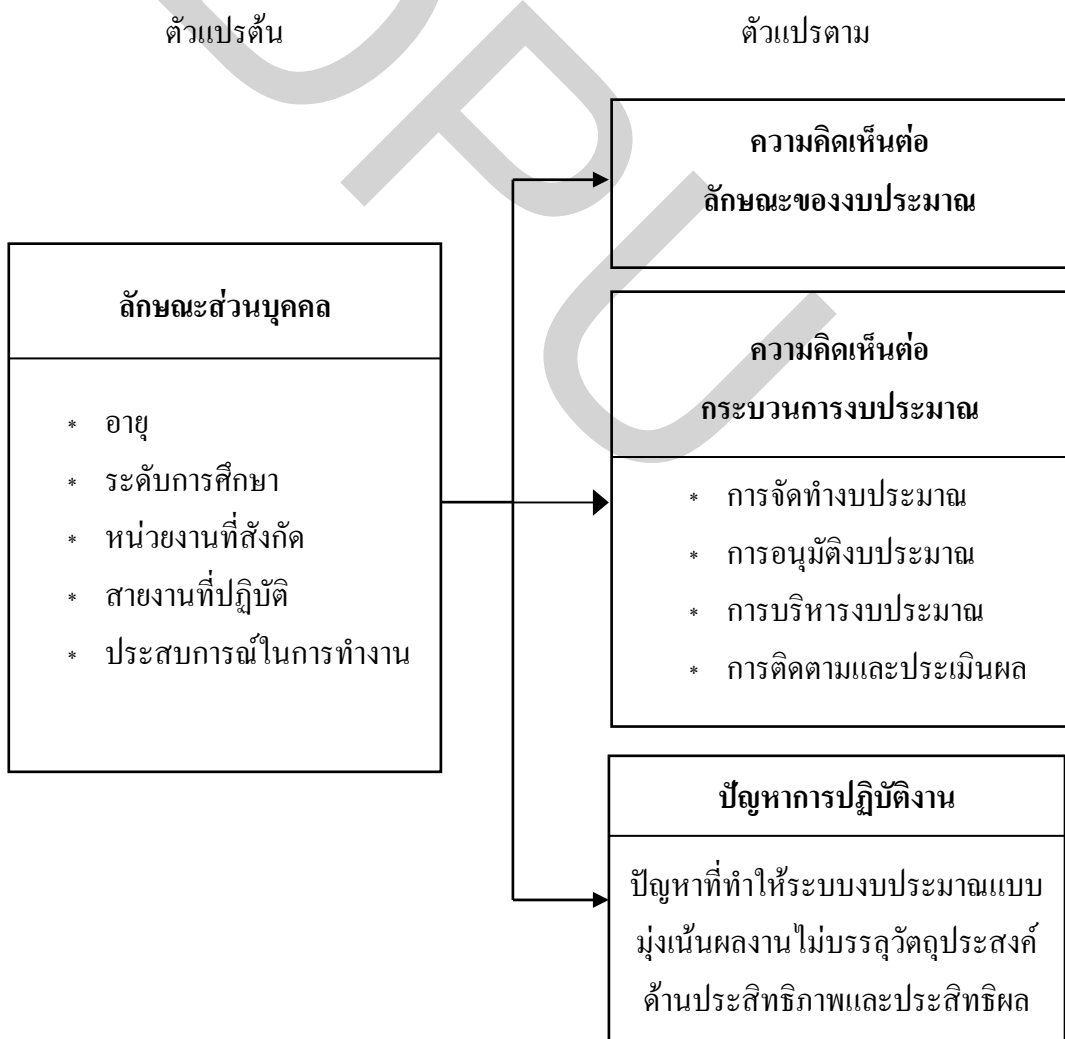
แบบมุ่งเน้นผลงานมีปัญหาอยู่ด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาการขาดความชัดเจนและการประสานงานที่ดีในการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและหน่วยงานของกรมทะเบียนการค้า ปัญหาเกี่ยวกับความยุ่งยากในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าอันเนื่องมาจากการความรู้เกี่ยวกับหลักการ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และปัญหาอุปสรรคด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ

D
P
U

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 กรอบแนวความคิด



3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ 8 ลงมา ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 3 หน่วยงาน คือ สำนักงานคลังและสินทรัพย์ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยตรวจสอบภายใน จำนวน 317 คน (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, กุมภาพันธ์ 2548)

2. กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากจำนวนประชากรทั้งหมด 317 คน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บตัวอย่างจำนวน 254 ตัวอย่าง

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ชั้นที่ 1 แบ่งประชากรตามหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำนวน 3 หน่วยงาน คือ

1. สำนักงานคลังและสินทรัพย์ 169 คน
2. สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 95 คน
3. หน่วยตรวจสอบภายใน 53 คน

ชั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละหน่วยงาน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 ของแต่ละหน่วยงาน จะได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 254 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยงานที่สังกัด		จำนวนประชากร	ขนาดตัวอย่าง
1	สำนักงานคลังและสินทรัพย์	169	135
2	สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	95	76
3	หน่วยตรวจสอบภายใน	53	43
รวม		317	254

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่คิดเห็นซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน โดยศึกษาค้นคว้าจากทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณ และระบบการจัดการกระบวนการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล

โดยวิธีการจัดแบบ Rating Scale ซึ่งแต่ละคำถามให้เลือกตอบได้ 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้วใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งระดับการวัดได้ 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนได้ ดังนี้

ถ้าอยู่ในช่วง 1.00 - 1.79	ถือว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำมาก
ช่วง 1.80 - 2.59	ถือว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำ
ช่วง 2.60 - 3.39	ถือว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ช่วง 3.40 - 4.19	ถือว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง
ช่วง 4.20 - 5.00	ถือว่า	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมาก

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ที่ทำให้ไม่บรรลุประสภคด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยแบบสอบถามตอนที่ 3 จะเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบข้อความ และมีคำตอบให้เลือกเพื่อวัดประเด็นปัญหาข้างต้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

	เป็นปัญหามาก	2
	เป็นปัญหาน้อย	1
ไม่เป็นปัญหา	0	

ผู้วิจัยได้รวบรวมคะแนนทั้งหมดของแบบสอบถามเพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของกลุ่มตัวอย่าง ในการพิจารณาภาพรวมของแบบสอบถาม ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใช้วิธีอิงเกณฑ์ในการแปลความข้อมูล โดยใช้หลักเกณฑ์พิจารณาดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2-0}{3} = 0.66$$

สามารถแปลความหมายของค่าคะแนนได้ ดังนี้

ระดับปัญหา	ระดับคะแนน
เป็นปัญหามาก	1.34 – 2.00
เป็นปัญหาน้อย	0.67 – 1.33
ไม่เป็นปัญหา	0.00 – 0.66

3.4 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นสำหรับการวิจัย ไปทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเสนอกคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่ดำเนินการในขั้นต่อไป
2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามทั้งหมด 0.9486

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การส่งแบบสอบถาม เพื่อให้มีการตอบแบบสอบถามโดยอิสระมากที่สุด ผู้วิจัยจึงไม่ส่งแบบสอบถามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ใช้วิธีจัดผู้แทนที่ได้รับคัดเลือก ในแต่ละสำนัก เป็นผู้นำแบบสอบถามไปแจก แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนให้ผู้วิจัย ภายใน 5 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลทั้ง 3 ส่วน ในแบบสอบถาม แล้วจึงรวบรวมจนได้แบบสอบถามครบจำนวน 254 ชุด และนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การบรรณาธิกรณข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อความสมบูรณ์ให้ครบทุกด้าน
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงรหัสในกระดาษบันทึกรหัส (Coding Sheet)
3. ประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ค่าความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการนำเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไป ตามลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงาน
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการอธิบายระดับความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และระดับของปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ใช้ทดสอบเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นต่อการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe test)

สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน” ผู้วิจัยได้นำข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 254 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ไว้ 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 4.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

4.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามเพศ

(n=254)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	74	29.1
หญิง	180	70.9
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.1 คำนวณหาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 180 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ

(n=254)

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	43	16.9
30-40 ปี	131	51.6
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	80	31.5
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.2 จำนวนค่าร้อยละของของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ มีอายุ 30 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.6 รองลงมา คือตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป และ ต่ำกว่า 30 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=254)

ระดับการศึกษา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	36	14.2
ปริญญาตรี	177	69.7
สูงกว่าปริญญาตรี	41	16.1
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.3 คำนวณหาค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 และ ต่ำกว่าปริญญาตรี 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน

(n=254)

สังกัดหน่วยงาน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	76	29.9
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	135	53.1
หน่วยตรวจสอบภายใน	43	16.9
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.4 จำนวนหาค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ สังกัดหน่วยงาน สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมา สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยตรวจสอบภายใน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่รับผิดชอบ

(n=254)

สายงานที่รับผิดชอบ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเงิน	53	20.9
พัสดุ	2	0.8
บัญชี	29	11.4
นโยบายและแผน	97	38.2
งบประมาณ	52	20.5
ตรวจสอบ	21	8.3
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.5 คำนวณหาค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่รับผิดชอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ รับผิดชอบ สายงานนโยบายและแผน คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมาคือการเงิน คิดเป็นร้อยละ 20.9 สายงานงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 20.5 สายงานบัญชี คิดเป็นร้อยละ 11.4 สายงานตรวจสอบ คิดเป็นร้อยละ 8.3 ลำดับสุดท้าย สายงานพัสดุ คิดเป็นร้อยละ 0.8

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n=254)

ประสบการณ์ในการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3 ปี	79	31.1
3-5 ปี	101	39.8
มากกว่า 5 ปี	74	29.1
รวม	254	100.0

จากตารางที่ 4.6 คำนวณหาค่าร้อยละกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการทำงาน 3 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมา ต่ำกว่า 3 ปี และมากกว่า 5 ปี ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

การวิเคราะห์ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม
2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
3. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการจัดทำงบประมาณ
4. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการอนุมัติงบประมาณ
5. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารงบประมาณ
6. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการติดตามและประเมินผล
7. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม
8. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน
9. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่
10. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม

(n= 254)

ความคิดเห็น	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
ลักษณะของงบประมาณ	4.32	0.81	สูงมาก
กระบวนการงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ	4.37	0.72	สูงมาก
กระบวนการงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ	4.18	0.73	สูง
กระบวนการงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ	4.22	0.73	สูงมาก
กระบวนการงบประมาณ ด้านการติดตามและประเมินผล	4.22	0.77	สูงมาก
รวม	4.26	0.75	สูงมาก

จากตารางที่ 4.7 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 4.26$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นสูงมากที่สุด คือกระบวนการงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ ลักษณะของงบประมาณ ($\bar{X} = 4.32$) กระบวนการงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 4.22$) ลำดับสุดท้าย กระบวนการงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ ($\bar{X} = 4.18$)

1. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของ
งบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

(n =

254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
1	งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นศูนย์รวมเงินแผ่นดิน	4.38	0.71	สูงมาก
2	งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นเครื่องมือที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศในทุก ๆ ด้าน	4.35	0.82	สูงมาก
3	การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้ผลสำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยมิให้มีการใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	4.35	0.84	สูงมาก
4	ระยะเวลาของงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกำหนดไว้ 1 ปีมีความเหมาะสม	4.17	1.03	สูง
5	งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความชัดเจน	4.29	0.81	สูงมาก
6	การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้ผลสำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยมิให้มีการใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	4.34	0.78	สูงมาก
7	งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีพื้นฐานอยู่บนความสุจริต	4.34	0.77	สูงมาก
8	งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความยืดหยุ่น	4.38	0.75	สูงมาก
	รวม	4.32	0.81	สูงมาก

จากตารางที่ 4.8 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณ ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อยู่ในระดับความคิดเห็นสูงมาก ($\bar{X} = 4.32$) โดยแต่ละข้อเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในด้านลักษณะของงบประมาณมีระดับความคิดเห็นสูงมาก เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า ด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงมาก คือ ด้านงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นศูนย์กลางแผ่นดิน และด้านงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา ด้านงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นเครื่องมือที่จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศในทุก ๆ ด้าน และด้าน การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้ผลสำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยมิให้มีการใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาด้าน การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้ผลสำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยมิให้มีการใช้จ่ายเกินความจำเป็นหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และ ด้านงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีพื้นฐานอยู่บนความสุจริต ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา ด้านงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.29$) ลำดับสุดท้ายด้านระยะเวลาของงบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกำหนดไว้ 1 ปีมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.17$)

2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบกระบวนการงบประมาณในงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการจัดทำงบประมาณ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการจัดทำงบประมาณ

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
1	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้น	4.44	0.70	สูงมาก
2	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณที่เชื่อมโยงการวางแผน ในทุกระดับทั้งระดับชาติ คือ แผนพัฒนาฯ ระดับนโยบายคือ นโยบายรัฐบาลและกับหน่วยงาน คือ แผนงานและงบประมาณของหน่วยงาน ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีการกำหนด ผลผลิต	4.41	0.69	สูงมาก
3	ผลลัพธ์ ครอบคลุมภารกิจและพันธกิจของหน่วยงานอย่างครบถ้วน	4.41	0.73	สูงมาก
4	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นการเพิ่มวินัยในการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลตามแผนงานมากยิ่งขึ้น	4.39	0.76	สูงมาก
5	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบายของรัฐบาลเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และการจัดสรรงบประมาณ	4.38	0.77	สูงมาก
6	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยลดระยะเวลาในการจัดทำและพิจารณารายละเอียดในการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี	4.36	0.77	สูงมาก
7	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานหน่วยงานจะต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบายของรัฐบาลและสามารถแปลงแผนดังกล่าวให้อยู่ในกรอบของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF)	4.36	0.69	สูงมาก

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
8	การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถยกเลิกแผนงาน/งาน/โครงการที่ดำเนินการแล้วแต่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือได้ผลไม่คุ้มค่าได้โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามประเมินผลของปีงบประมาณที่แล้วมาแล้ว	4.27	0.70	สูงมาก
	รวม	4.37	0.72	สูงมาก

จากตารางที่ 4.9 คำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการจัดทำงบประมาณ พบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการจัดทำงบประมาณอยู่ในระดับความคิดเห็นสูงมาก ($\bar{X} = 4.37$) โดยแต่ละข้อพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อยู่ในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นสูงมาก ได้แก่ การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมา การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณที่เชื่อมโยงการวางแผน ในทุกระดับทั้งระดับชาติ คือ แผนพัฒนาฯ ระดับนโยบายคือ นโยบายรัฐบาลและกับหน่วยงาน คือ แผนงานและงบประมาณของหน่วยงาน และ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีการกำหนด ผลผลิต ผลลัพธ์ ครอบคลุมภารกิจและพันธกิจของหน่วยงานอย่างครบถ้วน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็นการเพิ่มวินัยในการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้มีประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผลตามแผนงานมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบายของรัฐบาลเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และการจัดสรรงบประมาณ ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมา การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยลดระยะเวลาในการจัดทำและพิจารณารายละเอียดในการขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานหน่วยงานจะต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบายของรัฐบาลและสามารถแปลงแผนดังกล่าวให้อยู่ในกรอบของการจัดทำ

งบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) ($\bar{X} = 4.36$) ลำดับสุดท้าย การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถยกเลิกแผนงาน/งาน/โครงการที่ดำเนินการแล้วแต่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือได้ผลไม่คุ้มค่าได้โดยใช้ข้อมูลจากการติดตามประเมินผลของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว ($\bar{X} = 4.27$)

4. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการอนุมัติงบประมาณ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการอนุมัติงบประมาณ

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้าน การอนุมัติงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
9	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้สมาชิกวุฒิสภาได้รับข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ในเรื่องนโยบายและงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อภาระการคลัง	4.21	0.77	สูงมาก
10	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้การพิจารณาบททวนนโยบายการคลังของสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปอย่างละเอียด รอบคอบและให้ความสนใจในการมองไปข้างหน้ามากยิ่งขึ้นโดยให้ความสนใจในงานที่รัฐบาลจะดำเนินการในอนาคต	4.20	0.74	สูงมาก
11	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ สมาชิกวุฒิสภาควรนำผลที่ได้รับจากการติดตามประเมินผลของหน่วยงานในแต่ละแผนงาน/งาน/โครงการของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติ	4.38	0.64	สูงมาก
12	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้สมาชิกวุฒิสภาพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เชื่อมโยงกับนโยบายแห่งรัฐยุทธมณูญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายแห่งรัฐบาลเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.18	0.71	สูง

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้าน การอนุมัติงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
13	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการพิจารณาอนุมัติ งบประมาณสำนักงานงบประมาณจะต้องจัดเตรียมและจัดทำตาราง เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่าย ล่วงหน้า 3 ปี สำหรับการพิจารณาอนุมัติของรัฐสภา	4.10	0.72	สูง
14	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ข้อมูลที่เสนอต่อรัฐสภา ต้องนำเสนอข้อมูลการเชื่อมโยงแผนกลยุทธ์กับกรอบวงเงิน งบประมาณ งบลงทุนและงบประจำผลผลิตและต้นทุน ค่าใช้จ่าย การวัดผลการดำเนินงาน รวมทั้งประมาณ การงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า	4.09	0.79	สูง
15	การพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลเพราะสมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่มีความเข้าใจ วัตถุประสงค์และหลักการของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	4.16	0.77	สูง
	รวม	4.18	0.73	สูง

จากตารางที่ 4.10 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการอนุมัติงบประมาณ พบว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการอนุมัติงบประมาณอยู่ในระดับความคิดเห็นสูง ($\bar{X} = 4.18$) โดยแต่ละข้อพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีความคิดเห็นระดับสูง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงมาก ได้แก่ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ สมาชิกรัฐสภาควรนำผลที่ได้รับจากการติดตามประเมินผลของหน่วยงานในแต่ละแผนงาน/งาน/โครงการของปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติ ($\bar{X} = 4.38$) และระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้สมาชิกรัฐสภาได้รับข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ในเรื่องนโยบายและงบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อภาระการคลัง ($\bar{X} = 4.21$) และระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้การพิจารณาทบทวนนโยบายการคลังของสมาชิกรัฐสภาเป็นไปอย่างละเอียด รอบคอบ และให้ความสนใจในการมองไปข้างหน้ามากยิ่งขึ้น โดยให้ความสนใจในงานที่รัฐบาลจะดำเนินการในอนาคต ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาอยู่ในระดับสูง ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้สมาชิกรัฐสภาพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เชื่อมโยงกับนโยบายแห่งรัฐยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายแห่งรัฐบาลเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมา การพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพราะสมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่มีความเข้าใจวัตถุประสงค์และหลักการของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณสำนักงานงบประมาณจะต้องจัดเตรียมและจัดทำตารางเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปี สำหรับการพิจารณาอนุมัติของรัฐสภา ($\bar{X} = 4.10$) ลำดับสุดท้าย ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ข้อมูลที่เสนอต่อรัฐสภาต้องนำเสนอข้อมูลการเชื่อมโยงแผนกลยุทธ์กับกรอบวงเงินงบประมาณ งบลงทุนและงบประจำผลผลิตและต้นทุนค่าใช้จ่าย การวัดผลการดำเนินงาน รวมทั้งประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า ($\bar{X} = 4.09$)

5. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารงบประมาณ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารงบประมาณ

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้าน การบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
16	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ	4.17	0.72	สูง
17	การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น	4.27	0.77	สูงมาก
18	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานมากยิ่งขึ้น	4.26	0.75	สูงมาก
19	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ลดภาระในการขออนุมัติเงินประจำงวดและการวางฎีกา ซึ่งมีผลทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น	4.16	0.80	สูง
20	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยังคงต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการบริหาร การใช้จ่ายเงินงบประมาณ และความพร้อมตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน	4.12	0.75	สูง
21	การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ท่านต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณมากยิ่งขึ้น	4.32	0.65	สูงมาก
22	การบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น	4.25	0.70	สูงมาก
23	การจัดสรรงบประมาณแบบ Block Grant ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นทำให้สามารถใช้จ่ายงบประมาณได้คล่องตัวขึ้น	4.25	0.76	สูงมาก
	รวม	4.22	0.73	สูงมาก

จากตารางที่ 4.11 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารงบประมาณ พบว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการบริหารงบประมาณอยู่ในระความคิดเห็นอยู่ในระดับสูงมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงมากได้แก่ การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ท่านต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา การบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น ($\bar{X} = 4.27$) การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.26$) การจัดสรรงบประมาณแบบ Block Grant ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นทำให้สามารถใช้จ่ายงบประมาณได้คล่องตัวขึ้น และการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น ($\bar{X} = 4.25$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูง ได้แก่ การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 4.17$) รองลงมา การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ลดภาระในการขออนุมัติเงินประจำงวดและการวางฎีกา ซึ่งมีผลทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.16$) ลำดับสุดท้าย การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยังคงต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาข้อมูลด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการบริหาร การใช้จ่ายเงินงบประมาณ และความพร้อมตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ($\bar{X} = 4.12$)

6. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านติดตามและประเมินผล

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านติดตามและประเมินผล

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้านติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
24	การติดตามและประเมินผลในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สามารถบอกถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงาน	4.26	0.78	สูงมาก
25	การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้การตรวจสอบทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความโปร่งใส	4.22	0.80	สูงมาก
26	เมื่อมีการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำผลของการติดตามประเมินผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงานและนำไปประกอบการวางแผนจัดสรรงบประมาณในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.16	0.81	สูง
27	การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยทำให้การรายงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.31	0.72	สูงมาก
28	หลังจากมีการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สามารถนำผลของการติดตามประเมินผลไปปรับปรุงเป้าหมายผลผลิตในอนาคต รวมทั้งต้นทุนผลผลิตให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด	4.32	0.70	สูงมาก
29	การประเมินผลที่พิจารณาผลสัมฤทธิ์ 4 มิติ คือ ปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) ระยะเวลา (Timeliness) ต้นทุนค่าใช้จ่าย (Cost) ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น จะช่วยให้ทราบว่า การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพเพียงใด	4.22	0.77	สูงมาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 254)

ข้อที่	ความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้าน ติดตามและประเมินผล	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น
30	การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง กับเกณฑ์มาตรฐานหรือในด้านประสิทธิภาพของผลผลิต/บริการและการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ	4.10	0.84	สูง
	รวม	4.22	0.77	สูงมาก

จากตารางที่ 4.12 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับความคิดเห็นสูงมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูงมาก ได้แก่ หลังจากมีการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สามารถนำผลของการติดตามประเมินผลไปปรับปรุงเป้าหมายผลผลิตในอนาคต รวมทั้งต้นทุนผลผลิตให้เกิดความถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยทำให้การรายงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมา การประเมินผลที่พิจารณาผลสัมฤทธิ์ 4 มิติ คือ ปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) ระยะเวลา (Timeliness) ต้นทุนค่าใช้จ่าย (Cost) ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นจะช่วยให้ทราบว่า การใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพเพียงใด ($\bar{X} = 4.22$) ข้อที่มีระดับความคิดเห็นสูง ได้แก่ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง กับเกณฑ์มาตรฐานหรือในด้านประสิทธิภาพของผลผลิต/บริการและการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.10$)

7. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหา
ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.70	0.48	มาก
ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.61	0.52	มาก
ปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.63	0.50	มาก
รวม	2.64	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.13 คำนวนหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม พบว่า ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากในการปฏิบัติงานได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 2.70$) รองลงมา ปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.63$) ลำดับสุดท้าย ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 2.61$)

8. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน

(n = 254)

ข้อที่	ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหา
1.1	ปัญหาที่สำนักงานงบประมาณขาดมาตรฐานที่ชัดเจนในกระบวนการจัดการงบประมาณ	2.70	0.48	มาก
1.2	ปัญหาหน่วยงานต้นสังกัดของท่านไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงจัดการงบประมาณแก่ท่านเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน	2.72	0.48	มาก
1.3	ปัญหาที่หน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	2.75	0.46	มาก
1.4	ปัญหาที่ผลสัมฤทธิ์การปรับปรุงระบบงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่สามารถนำไปขยายผลสำหรับหน่วยงานอื่นได้ทันที	2.63	0.53	มาก
	รวม	2.7	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.14 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน พบว่า ระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

9. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่

(n = 254)

ข้อที่	ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหา
2.1	ปัญหาบุคลากรที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินได้อย่างครบถ้วนตามความต้องการของสำนักงานงบประมาณและกรมบัญชีกลาง	2.57	0.53	มาก
2.2	แบบรายงาน และความถี่ในการรายงานมีมากเกินไป ทำให้เป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน	2.59	0.52	มาก
2.3	ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถเชื่อมโยงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานการวางแผน การจัดการกับผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	2.62	0.53	มาก
2.4	ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามระเบียบงบประมาณ	2.69	0.50	มาก
	รวม	2.61	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.15 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่ พบว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

10. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

(n = 254)

ข้อที่	ปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	\bar{X}	S.D	ระดับปัญหา
3				
3.1	ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	2.69	0.50	มาก
3.2	ปัญหาระบบเทคโนโลยีการรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินที่ยังไม่พร้อมทำให้ไม่สามารถรายงานผลตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน	2.59	0.53	มาก
3.3	ปัญหาระบบข้อมูลเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินทำให้ไม่สามารถทำบัญชีและการตรวจสอบภายในตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานได้	2.63	0.49	มาก
	รวม	2.63	0.50	มาก

จากตารางที่ 4.16 คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้งสิ้น

4.3 ผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 สมมติฐานได้แก่

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน
3. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานด้าน หน่วยงานกลางและหน่วยงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ ประสิทธิภาพในการทำงานแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ

(n = 254)

ความ คิดเห็น แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
ลักษณะของงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	10.720	5.360	16.207	.000
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	83.009	.331		
รวม	253	93.729			

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

อายุ	n	\bar{X}	อายุ		
			1	2	3
ต่ำกว่า 30 ปี	1	43		*	*
30-40 ปี	2	131			*
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	3	80			
รวม		254			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe') พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 30-40 ปี และตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 254)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	2.379	1.189	3.268	.040
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	91.351	.364		
รวม	253	93.729			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อต่อลักษณะที่ดีของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe')

(n = 254)

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	ระดับการศึกษา		
			1	2	3
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	36	4.11	*	NS
ปริญญาตรี	2	177	4.38		NS
สูงกว่าปริญญาตรี	3	41	4.26		
รวม		254	4.32		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe') พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

(n = 254)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	2.855	1.427	3.942	.021*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	90.875	.362		
รวม	253	93.729			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.22 การเปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

หน่วยงานที่สังกัด	N	\bar{X}	หน่วยงานที่สังกัด		
			1	2	3
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	76	4.19	*	NS
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	2	135	4.42		NS
หน่วยตรวจสอบภายใน	3	43	4.26		
รวม		254	4.32		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.22 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ

(n = 254)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	4.288	.858	2.378	.039*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	89.441	.361		
รวม	253	93.729			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสายงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

สายงานที่ปฏิบัติ	n	\bar{X}	สายงานที่ปฏิบัติ					
			1	2	3	4	5	6
การเงิน	1	43	4.24	*	NS	NS	*	NS
พัสดุ	2	6	4.89		NS	*	NS	*
บัญชี	3	21	4.41			NS	NS	NS
นโยบายและแผน	4	99	4.26				*	NS
งบประมาณ	5	42	4.50					NS
ตรวจสอบภายใน	6	43	4.26					
รวม		254						

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.24 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe') พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติสายงานการเงิน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกับ สายงานพัสดุ และสายงานงบประมาณ สายงานพัสดุ มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกับนโยบายและแผน และสายงานตรวจสอบภายใน สายงานนโยบายและแผน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกับสายงานงบประมาณ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะที่ดีของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์

n = 254

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	6.760	3.380	9.755	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	86.969	.346		
รวม	253	93.729			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.25 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณมุ่งเน้นผลงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe')

(n = 254)

ประสบการณ์	n	\bar{X}	ประสบการณ์		
			1	2	3
ต่ำกว่า 3 ปี	1	79	4.5285	*	*
3-5 ปี	2	101	4.3366		*
มากกว่า 5 ปี	3	74	4.1081		
รวม		254	4.3297		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe') พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี และมากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 2 เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.27 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ

(n = 254)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	4.523	2.261	14.307	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	39.674	.158		
รวม	253	44.197			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.27 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อแยกวิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน ออกเป็นด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้ผลตามตารางที่ 4.28 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.28 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ

(n = 254)

ความคิดเห็น แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
การจัดทำงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	5.186	2.593	9.961	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	65.337	.260		
รวม	253	70.522			
การอนุมัติงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	3.059	1.530	7.572	.001*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	50.704	.202		
รวม	253	53.763			
การบริหารงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	4.596	2.298	11.953	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	48.253	.192		
รวม	253	52.849			
การติดตามและประเมินผล					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	5.650	2.825	14.460	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	49.038	.195		
รวม	253	54.688			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.28 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.29 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามอายุ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

อายุ	n	\bar{X}	อายุ		
			1	2	3
การจัดทำงบประมาณ					
ต่ำกว่า 30 ปี	1	43	4.68	*	*
30-40 ปี	2	131	4.35		NS
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	3	80	4.25		
การอนุมัติงบประมาณ					
ต่ำกว่า 30 ปี	1	43	4.39	*	*
30-40 ปี	2	131	4.20		*
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	3	80	4.06		
การบริหารงบประมาณ					
ต่ำกว่า 30 ปี	1	43	4.51	*	*
30-40 ปี	2	131	4.20		NS
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	3	80	4.12		
การติดตามและประเมินผล					
ต่ำกว่า 30 ปี	1	43	4.53	*	*
30-40 ปี	2	131	4.21		*
ตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป	3	80	4.09		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.29 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe') พบว่า

ในด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30-40 ปี และตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30-40 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน

ในด้านการอนุมัติงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-40 ปี และตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ในด้านการบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30-40 ปี และตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป สำหรับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุ 30-40 ปี กับอายุ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานไม่แตกต่างกัน

ในด้านการติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี อายุ 30-40 ปี และตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.30 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 254)

ความคิดเห็นที่มีต่อ กระบวนการงบประมาณ	df	SS.	MS.	F	P
ด้านการจัดทำงานงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.699	.850	3.099	.407
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	68.823	.274		
รวม	253	70.522			
ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.511	.256	1.205	.302
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	53.252	.212		
รวม	253	53.763			
ด้านการบริหารงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.582	.291	1.398	.249
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	52.266	.208		
รวม	253	52.849			
ด้านการติดตามและประเมินผล					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.678	.339	1.576	.209
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	54.010	.215		
รวม	253	54.688			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.30 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.31 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

(n = 254)

ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการงบประมาณ	df	SS.	MS.	F	P
ด้านการจัดทำงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	2.508	1.254	4.628	.011*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	68.014	.271		
รวม	253	70.522			
ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.931	.466	2.212	.112
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	52.832	.210		
รวม	253	53.763			
ด้านการบริหารงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.187	.094	.446	.641
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	52.662	.210		
รวม	253	52.849			
ด้านการติดตามและประเมินผล					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.768	.884	4.193	.016*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	52.920	.211		
รวม	253	54.688			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.31 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการติดตามและประเมินผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

หน่วยงานที่สังกัด	N	\bar{X}	สังกัดหน่วยงาน		
			1	2	3
การจัดทำงบประมาณ					
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	76	4.2599	*	NS
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	2	135	4.4731		NS
หน่วยตรวจสอบภายใน	3	43	4.3052		
รวม		254	4.3809		
การอนุมัติงบประมาณ					
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	76	4.1335	NS	NS
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	2	135	4.2508		NS
หน่วยตรวจสอบภายใน	3	43	4.1229		
รวม		254	4.1940		
การบริหารงบประมาณ					
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	76	4.2072	NS	NS
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	2	135	4.2565		NS
หน่วยตรวจสอบภายใน	3	43	4.1948		
รวม		254	4.2313		
การติดตามและประเมินผล					
สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1	76	4.1429	*	NS
สำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์	2	135	4.3101		*
หน่วยตรวจสอบภายใน	3	43	4.1429		
รวม		4.2317	.4649		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.32 เมื่อพิจารณาวิเคราะห์เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffee') พบว่า

ในด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดหน่วยงานสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับสังกัดหน่วยงานสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ในด้านการติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดหน่วยงานสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับ สังกัดหน่วยงานสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน และ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สังกัดหน่วยงานสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ กับสังกัดหน่วยตรวจสอบภายในมีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.33 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ
พื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ

ความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการงบประมาณ	df	SS.	MS.	F	P
ด้านการจัดทำงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	12.460	2.492	4.091	.001*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	151.050	.609		
รวม	253	163.510			
ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	6.943	1.389	3.215	.008*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	107.113	.432		
รวม	253	114.056			
ด้านการบริหารงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	3.637	.727	3.665	.003*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	49.212	.198		
รวม	253	52.849			
ด้านการติดตามและประเมินผล					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	2.783	.557	2.660	.023*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	51.905	.209		
รวม	253	54.688			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.33 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานสังกัดหน่วยงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe')

(n = 254)

สายงานที่ปฏิบัติ	n	\bar{X}	สายงานที่ปฏิบัติ					
			1	2	3	4	5	6
การจัดทำงบประมาณ								
การเงิน	1	43	4.27	NS	NS	NS	*	NS
พัสดุ	2	6	4.89		NS	NS	NS	NS
บัญชี	3	21	4.51			NS	NS	NS
นโยบายและแผน	4	99	4.32				*	NS
งบประมาณ	5	42	4.86					*
ตรวจสอบภายใน	6	43	4.30					
การอนุมัติงบประมาณ								
การเงิน	1	43	4.04	NS	NS	NS	*	NS
พัสดุ	2	6	4.50		NS	NS	NS	NS
บัญชี	3	21	4.15			NS	*	NS
นโยบายและแผน	4	99	4.20				*	NS
งบประมาณ	5	42	4.55					*
ตรวจสอบภายใน	6	43	4.12					

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

(n = 254)

สายงานที่ปฏิบัติ	n	\bar{X}	สายงานที่ปฏิบัติ					
			1	2	3	4	5	6
การบริหารงบประมาณ								
การเงิน	1	43	4.04	*	*	*	*	NS
พัสดุ	2	6	4.66		NS	*	NS	*
บัญชี	3	21	4.32			NS	NS	NS
นโยบายและแผน	4	99	4.22				NS	NS
งบประมาณ	5	42	4.36					NS
ตรวจสอบภายใน	6	43	4.19					
การติดตามและประเมินผล								
การเงิน	1	43	4.16	NS	NS	NS	*	NS
พัสดุ	2	6	4.47		NS	NS	NS	NS
บัญชี	3	21	4.30			NS	NS	NS
นโยบายและแผน	4	99	4.18				*	NS
งบประมาณ	5	42	4.42					*
ตรวจสอบภายใน	6	43	4.14					

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 เมื่อพิจารณาวิเคราะห์เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffee') พบว่า

ในด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน กับสายงานนโยบายและแผน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานนโยบายและแผนงบประมาณ กับสายงานงบประมาณ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานงบประมาณ กับสายงานตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ในด้านการอนุมัติงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน กับสายงานนโยบายและแผน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานบัญชี กับสายงานงบประมาณมีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานนโยบายและแผน กับสายงานงบประมาณ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ในด้านการบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน กับสายงานพัสดุ สายงานบัญชี สายงานนโยบายและแผน และสายงานงบประมาณ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานพัสดุ กับสายงานนโยบายและแผน และสายตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ในด้านการติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน กับสายงานนโยบายและแผน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานนโยบายและแผนกับสายงานงบประมาณ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน สายงานงบประมาณ กับสายงานตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.35 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = 254)

ประสบการณ์	df	SS	MS	F	P
ด้านการจัดทำงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	4.139	2.069	7.825	.001*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	66.383	.264		
รวม	253	70.522			
ด้านการอนุมัติงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.375	.688	3.294	.039*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	52.388	.209		
รวม	253	53.763			
ด้านการบริหารงบประมาณ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	2.074	1.037	5.126	.007*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	50.775	.202		
รวม	253	52.849			
ด้านการติดตามและประเมินผล					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	3.625	1.812	8.909	.000*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	51.063	.203		
รวม	253	54.688			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.35 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสบการณ์ในการแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านกระบวนการงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.36 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

ประสบการณ์	n	\bar{X}	S.D	ประสบการณ์		
				1	2	3
การจัดทำงบประมาณ						
ต่ำกว่า 3 ปี	1	79	4.5348	.46854	NS	*
3-5 ปี	2	101	4.3886	.51232		*
มากกว่า 5 ปี	3	74	4.2061	.56147		
รวม		254	4.3809	.52796		
การอนุมัติงบประมาณ						
ต่ำกว่า 3 ปี	1	79	4.2911	.42701	NS	*
3-5 ปี	2	101	4.1853	.47661		NS
มากกว่า 5 ปี	3	74	4.1023	.46004		
รวม		254	4.1940	.46098		
การบริหารงบประมาณ						
ต่ำกว่า 3 ปี	1	79	4.3639	.40637	*	*
3-5 ปี	2	101	4.1869	.47783		NS
มากกว่า 5 ปี	3	74	4.1503	.45423		
รวม		254	4.2313	.45704		
การติดตามและประเมินผล						
ต่ำกว่า 3 ปี	1	79	4.4033	.42842	*	*
3-5 ปี	2	101	4.1867	.45299		NS
มากกว่า 5 ปี	3	74	4.1100	.47147		
รวม		254	4.2317	.46493		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') พบว่า

ในด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 3 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาในการทำงาน 3- 5 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี

ในด้านการอนุมัติงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 3 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี

ในด้านการบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 3 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ในการทำงาน 3-5 และมากกว่า 5 ปี

ในด้านการติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 3 ปี มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณในระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแตกต่างกันกับ ประสบการณ์ในการทำงาน 3-5 และมากกว่า 5 ปี

สมมติฐานที่ 3 เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานด้าน หน่วยงานกลางและหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.37 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ จำแนกตามอายุ

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน แหล่งความแปรปรวน	df	SS.	MS.	F	P
หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.348	.174	1.731	.179
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	25.216	.100		
รวม	253	25.564			
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.273	.137	1.249	.289
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	27.445	.109		
รวม	253	27.719			
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.328	.164	1.256	.287
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	32.737	.130		
รวม	253	33.064			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.37 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.38 ผลการเปรียบเทียบปัญหาของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มีต่อการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามระดับ
การศึกษา

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
หน่วยงานงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน					
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.406	.203	2.026	.134
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	25.158	.100		
รวม	253	25.564			
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.392	.696	6.637	.002*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	26.326	.105		
รวม	253	27.719			
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	1.488	.744	5.915	.003*
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	31.576	.126		
รวม	253	33.064			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.38 แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้านพบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกับปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.39 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe')

(n = 254)

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	ระดับการศึกษา		
			1	2	3
หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน					
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	36	2.6319	NS	NS
ปริญญาตรี	2	177	2.7316		NS
สูงกว่าปริญญาตรี	3	41	2.6585		
รวม		254	2.7057		
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	36	2.4653	*	*
ปริญญาตรี	2	177	2.6314		NS
สูงกว่าปริญญาตรี	3	41	2.7317		
รวม		254	2.6240		
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	36	2.4537	*	*
ปริญญาตรี	2	177	2.6704		NS
สูงกว่าปริญญาตรี	3	41	2.6829		
รวม		254	2.6417		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe') ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามการศึกษา พบว่า

ในด้านเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันกับ ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมี

ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ในด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกับระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ส่วน เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่แตกต่างกันกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ 4.40 ผล การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.236	.118	1.172	.312
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	25.328	.101		
รวม	253	25.564			
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.059	.029	.266	.767
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	27.660	.110		
รวม	253	27.719			
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.316	.158	1.212	.299
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	32.748	.130		
รวม	253	33.064			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.40 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อ หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและปัญหาด้าน

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามสังกัดหน่วยงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.41 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน					
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	.301	.060	.534	.750
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	27.957	.113		
รวม	253	28.258			
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	.280	.056	.505	.773
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	27.563	.111		
รวม	253	27.844			
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	5	.173	.035	.260	.934
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	248	32.892	.133		
รวม	253				

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.41 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.42 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

(n = 254)

ปัญหาการปฏิบัติงาน แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
หน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงาน					
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.529	.265	2.653	.072
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	25.035	.100		
รวม	253	25.564			
เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.473	.237	2.179	.115
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	27.245	.109		
รวม	253	27.719			
ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ					
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	.335	.168	1.286	.278
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	251	32.729	.130		
รวม	253	33.064			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.42 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีปัญหาไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey research) มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน
2. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

3. เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีลักษณะส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยอายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกัน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้เป็น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ 8 ลงมา ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน 3 หน่วยงาน คือ สำนักการคลังและสินทรัพย์ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยตรวจสอบภายใน โดยจะทำการเลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากรด้วยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา หน่วยงานที่สังกัด สายงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณ และระบบการจัดการกระบวนการระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล โดยวิธีการจัดแบบ Rating Scale ซึ่งแต่ละคำถามให้เลือกตอบได้ 5 คำตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ที่ทำให้ไม่บรรลุประสงค์ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจะเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบข้อความ และมีคำตอบให้เลือกเพื่อวัดประเด็นปัญหาข้างต้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เป็นปัญหามาก เป็นปัญหาน้อย ไม่เป็นปัญหา

ในการเก็บข้อมูลจะเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (One – Shot Case Study) จำนวน 254 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างไปทำการประมวลผลทางสถิติ ด้วย

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ใช้ทดสอบค่าเฉลี่ย เมื่อพบความแตกต่างจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe' test)

5.1 สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สังกัดหน่วยงานสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ สายงานที่รับผิดชอบคือสายงานนโยบายและแผน มีประสบการณ์ในการทำงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ระหว่าง 3 – 5 ปี

2. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ได้แก่ ความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณ และความคิดเห็นต่อระบบการจัดการกระบวนการงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ด้านลักษณะที่ดีของงบประมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก

ด้านความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ได้แก่

การจัดทำงบประมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก

การอนุมัติงบประมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับสูง

การบริหารงบประมาณ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก

การติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก

3. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าปัญหาที่มีมากที่สุดคือด้านปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านหน่วยงาน รองลงมาคือปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และอันดับสุดท้ายคือ ปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในด้านเจ้าหน้าที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2 สรุปผลการทดสอบสมมุติฐาน

ด้านความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

1. ด้านอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันไป
2. ด้านการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันไป กับระดับปริญญาตรี
3. ด้านหน่วยงานที่สังกัด พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันไป กับสังกัดสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์
4. ด้านสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสายงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันไป
5. ด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน แตกต่างกันไป

ด้านความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ

1. ด้านอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณ ด้านการจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการติดตามและประเมินผล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

2. ด้านระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3. ด้านหน่วยงานที่สังกัด พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดหน่วยงาน สำนักรับนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดหน่วยงานสำนักบริหารการคลังและสินทรัพย์ มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณ แตกต่างกัน

4. ด้านสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน นโยบายและแผน งบประมาณ และตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านการอนุมัติงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน นโยบายและแผน บัญชี งบประมาณ และตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านการบริหารงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน และด้านการติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสายงานการเงิน นโยบายและแผน ตรวจสอบภายใน มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับสายงานงบประมาณ

5. ด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการงบประมาณด้านการจัดทำงบประมาณ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 3 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี ส่วน ประสบการณ์ 3 – 5 ปี ไม่แตกต่างกัน และ ประสบการณ์ 3- 5 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี ด้าน การอนุมัติงบประมาณ พบว่า ต่ำกว่า 3 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี ส่วน ประสบการณ์ 3 – 5 ปี ไม่แตกต่างกันด้านการบริหารงบประมาณพบว่า ประสบการณ์ ต่ำกว่า 3 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี ส่วนประสบการณ์ 3-5 ปีและประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ประสบการณ์

ต่ำกว่า 3 ปี แตกต่างกับ ประสบการณ์ 3 – 5 ปี และประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี ส่วน ประสบการณ์ 3-5 ปีและประสบการณ์ มากกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

1. ด้านอายุ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

2. ด้านระดับการศึกษา พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกัน

3. ด้านหน่วยงานที่สังกัด พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ด้านสายงานที่ปฏิบัติ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสายงานที่ปฏิบัติแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ด้านประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ในภาพรวม อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมยศ อักษร (2546) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณมีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณในภาพรวมอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพจน์ ตำราญจิตต์ (2545) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้า มีความคิดเห็นต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน อยู่ในระดับสูง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญใจ สมรรถบุตร (2524 : 8) ที่กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลจะเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลอีกด้วย ซึ่งคุณสมบัติประจำตัวบางอย่าง เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน และการติดต่อกันระหว่างบุคคล นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลและกลุ่มมีความคิดเห็นไปในทิศทางหนึ่ง ทั้งนี้เพราะพื้นความรู้อันเป็นกระบวนการสังเคราะห์ที่ได้รับจากการศึกษามาเป็นเวลานานหลายปี จะเป็นรากฐานในการก่อให้เกิดความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

2. จากผลการวิจัย เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานงบประมาณ (2545 : 3) และชัยสิทธิ์ เกลิมมีประเสริฐ (2544 : 9-10) ที่กล่าวไว้ว่า ข้อจำกัดและปัญหาอุปสรรคของระบบงบประมาณแบบแผนงานที่สำคัญหลายประการ คือ ทักษะของเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการนำระบบงบประมาณมาใช้ได้อย่างได้ผล และเทคนิคการวิเคราะห์ต่าง ๆ ปฏิบัติได้ไม่ถนัด แม้ว่า 7 Hurdles จะเป็นเครื่องมือนำไปสู่มาตรฐานการจัดการทางการเงินที่ชัดเจนเปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำทางประเทศไทยซึ่งนำระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมาใช้ไปสู่ความสำเร็จในการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานก็ตาม

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล มีผลดังนี้

- ด้านลักษณะของงบประมาณ พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละคนแตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความคิดเห็นของแต่ละคนมีความแตกต่างกันไป

- ด้านกระบวนการงบประมาณ พบว่า เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการจัดทำงบประมาณ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการเกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณในสัดส่วนที่แตกต่างกันไปตามความรู้ และประสบการณ์ทำงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น

ผลงาน สำหรับด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการบริหารงบประมาณมีความคิดเห็นแตกต่างกันเฉพาะอายุ และประสบการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้น อายุของเจ้าหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะบ่งบอกถึงความรู้ความเข้าใจในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานของเจ้าหน้าที่ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ยกเว้นระดับการศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่พบว่ามีผลต่อความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ด้านปัญหาการปฏิบัติงานภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน พบว่าเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและหน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงปัญหาระดับหน่วยงาน ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าทุกฝ่ายจะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้ตรงกัน รวมทั้งสร้างมาตรฐานในทางปฏิบัติที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงระบบงบประมาณร่วมกันว่า เป็นสิ่งที่ไม่สามารถกระทำได้ในระยะเวลาอันสั้น เพราะมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากเป็นอย่างมาก ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงปัญหาระดับตัวบุคคล เห็นควรให้มีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้กับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งมีการประเมินผลเพื่อให้ทราบความสำเร็จ และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิผลต่อไป และปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญต่อกระบวนการงบประมาณเป็นอย่างมาก หน่วยงานที่เป็นเจ้าของระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศนั้น ๆ ต้องศึกษา พร้อมทั้งแนะนำให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ได้เกิดความรู้ความเข้าใจทั้งหลักการ แนวความคิด และวิธีปฏิบัติ จนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะได้ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อไป

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรจะศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการนำระบบบริหารงานคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) มาใช้กับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (PBB)

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนกลางเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเปลี่ยนกลุ่มประชากรเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนภูมิภาค เพื่อจะได้รับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้หลากหลาย และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพียงอย่างเดียวในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มแบบวัดเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์หรือการประชุมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่เป็นจริงและชัดเจนมากกว่า

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กรมสามัญศึกษา. (2543). การบริหารงบประมาณหน่วยงานสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
กรมสามัญศึกษา.
- จันทร์แรมศิริโชค จันทร์ทัต. (2522). “ระบบงบประมาณในอนาคต.”
สำนักงานประมาณ 20 ปี. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บพิชการพิมพ์ จำกัด.
- ชัยสิทธิ์ เถลิ้มประเสริฐ. (2544). มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles กับการจัดทำ
งบประมาณระบบใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์ จำกัด.
- ประสาธ หลักศิลา. 2511. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ก้าวหน้า.
- ไพศาล ชัยมงคล. (2517). งบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- _____. (2526). งบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- พระราชบัญญัติวิธีงบประมาณ พ.ศ. 2502. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 76, ตอนที่ 98.
- พลุทรัพย์ ปิยะอนันต์. (2543). การปรับปรุงการจัดการงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร.
(เอกสารโรเนียว)
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2528). เอกสารสอนชุดวิชาการคลังและงบประมาณ หน่วยที่
9-15. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- _____. (2537). เอกสารสอนชุดวิชาการคลังและงบประมาณ หน่วยที่ 9-15. นนทบุรี: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มานิตย์ นวลละออ. (2544). หลักการบริหารคลังสาธารณะ. ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- วิทยากร เชียงกุล. (2542). พจนานุกรมศัพท์เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเงินและการธนาคาร.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

- สุธี สิงห์เสนห์. (2522). “คำปราศรัยของผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ.” **สำนักงบประมาณ 25 ปี.**
กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ป.สัมพันธพาณิชย์.
- สำนักงบประมาณ. (2530). **คู่มือปฏิบัติการงบประมาณ.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2541). **รวมกฎหมายปกครอง การงบประมาณการคลัง (เอกสารถ่ายสำเนา).**
กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2544ก). **การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี. เอ.
ลีฟวิ่ง จำกัด.
- _____. (2544ข). **งบประมาณโดยสังเขป ปีงบประมาณ พ.ศ.2545.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท
พี. เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544.** กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **เปิดเส้นทางระบบงบประมาณใหม่
PBB. ศูนย์ปฏิบัติการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ.** กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2544). **เปิดเส้นทางระบบงบประมาณใหม่ PBB (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์ปฏิบัติการ
ปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ.** กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์

- เกียรติพงษ์ ขาวสำอางค์, (2542). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานของ
ตำรวจนครบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์(สังคมวิทยาประยุกต์).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ขวัญใจ สมรรถบุตร, (2524). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนา
เคลื่อนที่ กรป.กลาง ที่มีต่ออาสาพัฒนาชนบทของนิสิตนักศึกษา ระหว่างปี
พ.ศ.2521-2523.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจนรักษา ชัยบุญธรรม. (2545). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณที่มีต่อระบบการ
ติดตามและประเมินผลภายใต้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชุติมา ศิริธีระเจษฎ์. (2544). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณที่มีต่อการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณพชัย มหาพิราภรณ์. (2542). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการเฉพาะด้านของสำนักงานเขตสาทร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทวี เสรหมัญ. (2520). **ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (ศึกษาศาสตร์-การสอน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม คำพอ. (2520). **การศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ยอมรับและไม่ยอมรับวิทยาการแผนใหม่.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (พัฒนาชุมชน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทิพย์ เอี่ยมหา. (2546). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณที่มีต่อการพัฒนาบุคลากรตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชัย คุ้มหรั่ง. (2541). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่วิเคราะห์งบประมาณที่มีต่อระบบงบประมาณแบบแผนงาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมยศ อักษร. (2546). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สำนักงานงบประมาณต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (พัฒนาสังคม). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพจน์ สำราญจิตต์. (2545). **ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่กรมทะเบียนการค้าที่มีต่อระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร (รัฐศาสตร์). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

Best , J.W. (1977). **Research in Education** (3 rd ed). Englewood Cliff, New Jersey : Prentice Hall Inc.

Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Book Co.

Kolasa, B.J. (1969). **Introduction of Behavior Science for Business**. New York : John Wiley and Sons, Inc.

Kolesnik, W.L. (1970). **Education Psychology** (2 nd ed.). New York : McGraw-Hill Book Co.

Wahlmen, B.B. (1973). **Dictionary of Behavior Science**. New York : McGraw-Hill Book Co.

Webster. (1976). **Webster's New World dictionary**. New York : Compact School the World Publish Company.

Wildavsky, A. (1968). **Budgeting as A Political Process**. International Encyclopedia of the Social Sciences. New York: Macmillan.

กรม
การ
การ
การ

ภาคผนวก

ส่วนที่ 2 ท่านเห็นด้วยในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ และกรุณาตอบทุกข้อ

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					คำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
ความคิดเห็นต่อลักษณะของงบประมาณ ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน						
1. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานเป็นศูนย์รวมเงินแผ่นดิน						
2. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานเป็นเครื่องมือที่จะนำ ความเจริญก้าวหน้ามาสู่ประเทศในทุก ๆ ด้าน						
3. การใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้ผล สำเร็จเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยมิให้มีการใช้จ่าย เกินกว่าความจำเป็นหรือใช้จ่ายฟุ่มเฟือย						
4. ระยะเวลาของงบประมาณแผ่นดินในระบบ งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานกำหนดไว้ 1 ปีมีความเหมาะสม						
5. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมีความชัดเจน						
6. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมีความถูกต้อง และ เชื่อถือได้						
7. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมีพื้นฐานอยู่บนความ สุจริต						
8. งบประมาณแผ่นดินในระบบงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงานมีความยืดหยุ่น						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
<p>ความคิดเห็นต่อระบบการจัดการ</p> <p>กระบวนการงบประมาณ</p> <p>การจัดทำงบประมาณ</p> <p>1. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มุ่งเน้นผลผลิต (Outputs) และ ผลลัพธ์ (Outcome) ที่เกิดขึ้น</p>						
<p>2. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีความสำคัญกับ การจัดสรรงบประมาณที่เชื่อมโยงการวางแผน ในทุกระดับ ทั้งระดับชาติ คือ แผนพัฒนาฯ ระดับนโยบาย คือ นโยบายรัฐบาลและกับหน่วยงาน คือ แผนงานและงบประมาณของหน่วยงาน</p>						
<p>3. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานมีการ กำหนด ผลผลิต ผลลัพธ์ ครอบคลุมภารกิจ และพันธกิจของหน่วยงานอย่างครบถ้วน</p>						
<p>4. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานเป็น การเพิ่มวินัยในการใช้จ่ายงบประมาณ รายจ่ายประจำปีให้มีประสิทธิภาพและได้ ประสิทธิภาพตามแผนงานมากยิ่งขึ้น</p>						
<p>5. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใช้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบายของ รัฐบาลเป็นกรอบและแนวทางในการจัดทำ แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และการจัดสรร งบประมาณ</p>						
<p>6. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วย ลดระยะเวลาในการจัดทำและพิจารณา รายละเอียดในการขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ประจำปี</p>						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
7. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หน่วยงานจะต้องจัดทำแผนกลยุทธ์ตาม กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ และนโยบาย ของรัฐบาลและสามารถแปลงแผนดังกล่าว ให้อยู่ในกรอบของการจัดทำงบประมาณ รายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF)						
8. การจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานใน การวิเคราะห์เพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปีสามารถยกเลิกแผนงาน/งาน/ โครงการที่ดำเนินการแล้วแต่ไม่บรรลุ วัตถุประสงค์หรือได้ผลไม่คุ้มค่าได้โดยใช้ ข้อมูลจากการติดตามประเมินผลของ ปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้ว						
การอนุมัติงบประมาณ						
9. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วย ให้สมาชิกรัฐสภาได้รับข้อมูลที่ทันต่อ เหตุการณ์ในเรื่องของนโยบายและ งบประมาณที่ส่งผลกระทบต่อภาระการคลัง						
10. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วย ให้การพิจารณาบทบาทนโยบายการคลังของ สมาชิกรัฐสภาเป็นไปอย่างละเอียด รอบคอบ และให้ความสนใจในการมองไปข้างหน้า มากยิ่งขึ้น โดยให้ความสนใจในงานที่รัฐบาล จะดำเนินการในอนาคต						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1)	
11. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน การพิจารณาอนุมัติงบประมาณ สมาชิกรัฐสภา ควรนำผลที่ได้รับจากการติดตามประเมินผลของหน่วยงานในแต่ละแผนงาน/งาน/โครงการของปีงบประมาณที่แล้วมาแล้่วมาเป็นข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติ						
12. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะช่วยให้สมาชิกรัฐสภาพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เชื่อมโยงกับนโยบายแห่งรัฐยุทธมณูญแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และนโยบายแห่งรัฐบาลเข้าด้วยกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
13. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ สำนักงานงบประมาณจะต้องจัดเตรียมและจัดทำตารางเปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า 3 ปี สำหรับการพิจารณาอนุมัติของรัฐสภา						
14. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ข้อมูลที่เสนอต่อรัฐสภาต้องนำเสนอข้อมูลการเชื่อมโยงแผนกลยุทธ์กับกรอบวงเงินงบประมาณ งบลงทุนและงบประจำผลผลิตและต้นทุนค่าใช้จ่าย การวัดผลการดำเนินงาน รวมทั้งประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
15. การพิจารณางบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพราะสมาชิกวุฒิสภาส่วนใหญ่มีความเข้าใจวัตถุประสงค์และหลักการของงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน						
การบริหารงบประมาณ						
16. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะให้ความสำคัญกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ						
17. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคล่องตัวในการใช้จ่ายงบประมาณมากขึ้น						
18. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ผู้บริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงานมากยิ่งขึ้น						
19. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ลดภาระในการขออนุมัติเงินประจำงวด และการวางฎีกา ซึ่งมีผลทำให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น						
20. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานยังคงต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งในเรื่องของการบริหาร การใช้จ่ายเงินงบประมาณ และความพร้อมตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
21. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้ท่านต้องมีความรับผิดชอบต่อการใช้งบประมาณมากยิ่งขึ้น						
22. การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานแบบมุ่งเน้นผลงานช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างมีความคล่องตัวและรวดเร็วขึ้น						
23. การจัดสรรงบประมาณแบบ Block Grant ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นทำให้สามารถใช้จ่ายงบประมาณได้คล่องตัวขึ้น						
การติดตามและประเมินผล						
24. การติดตามและประเมินผลในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน สามารถบอกถึงประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการปฏิบัติงาน						
25. การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานทำให้การตรวจสอบทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความโปร่งใส						
26. เมื่อมีการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำผลของการติดตามประเมินผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน และนำไปประกอบการวางแผนจัดสรรงบประมาณในอนาคตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด						

คำถาม	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
	เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็น ด้วย (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่เห็น ด้วย (2)	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง (1)	
27. การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะช่วยให้การรายงานและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล						
28. หลังจากมีการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้สามารถนำผลของการติดตามประเมินผลไปปรับปรุงเป้าหมายผลผลิตในอนาคต รวมทั้งต้นทุนผลผลิตให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด						
29. การประเมินผลที่พิจารณาผลสัมฤทธิ์ 4 มิติ คือ ปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) ระยะเวลา (Timeliness) ต้นทุนค่าใช้จ่าย (Cost) ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานนั้นจะช่วยให้ทราบว่าการใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพเพียงใด						
30. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานจะเป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริง กับเกณฑ์มาตรฐานหรือในด้านประสิทธิภาพของผลผลิต/บริการและการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ						

ส่วนที่ 3 ท่านเห็นว่ากรณีต่อไปนี้ เป็นปัญหาหรือไม่ อย่างไร โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียง 1 คำตอบ และกรุณาตอบทุกข้อ

คำถาม	เป็น ปัญหา มาก	เป็น ปัญหา น้อย	ไม่เป็น ปัญหา	สำหรับ ผู้วิจัย
1. ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางและ หน่วยงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน				
1.1 ปัญหาที่สำนักงานประมาณขาดมาตรฐานที่ชัดเจนใน กระบวนการจัดการงบประมาณ				
1.2 ปัญหาหน่วยงานต้นสังกัดของท่านไม่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงจัดการงบประมาณแก่ท่าน เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน				
1.3 ปัญหาที่หน่วยงานต่าง ๆ ภายในสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและวิธี ปฏิบัติตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน				
1.4 ปัญหาที่ผลสัมฤทธิ์การปรับปรุงระบบงบประมาณแบบ มุ่งเน้นผลงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานยังไม่สามารถนำไปขยายผลสำหรับหน่วยงานอื่น ได้ทันที				
2. ปัญหาเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน				
2.1 ปัญหาบุคลากรที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถรายงานผล การปฏิบัติงานและการเงินได้อย่างครบถ้วนตามความ ต้องการของสำนักงานและกรมบัญชีกลาง				
2.2 แบบรายงาน และความถี่ในการรายงานมีมากเกินไป ทำ ให้เป็นปัญหาของผู้ปฏิบัติงาน				
2.3 ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของหน่วยงานการวางแผน การจัดการกับ ผลผลิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น				
2.4 ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตาม ระเบียบงบประมาณ				

คำถาม	เป็น ปัญหา มาก	เป็น ปัญหา น้อย	ไม่เป็น ปัญหา	สำหรับ ผู้วิจัย
3. ปัญหาด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 2.2 ปัญหาที่เจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน				
2.3 ปัญหาระบบเทคโนโลยีการรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินที่ยังไม่พร้อมทำให้ไม่สามารถรายงานผลตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน				
2.4 ปัญหาระบบข้อมูลเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและการเงินทำให้ไม่สามารถทำบัญชีและการตรวจสอบภายในตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานได้				

ประวัติของผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวศศิวิมล สุวรรณวงษ์
วันเดือนปีเกิด	18 กรกฎาคม 2517
สถานที่เกิด	จังหวัดกำแพงเพชร
ประวัติการศึกษา	
2544	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ) การจัดการทั่วไป (การบัญชี) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
ประวัติการทำงาน	
2538	บริษัท ฟุจิคุระ (ประเทศไทย) จำกัด
2541	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (เดิมชื่อสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ)
2547-ปัจจุบัน	กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม
ตำแหน่ง	เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 5

ดร. กนก
ภาคผนวก



บรรณานุกรม